

Bu Dosya

<https://ziraatweb.com>'dan

İndirilmiştir.

Eğer bu dosya size aitse ve kaldırılmasını istiyorsanız lütfen ziraatweb.com adresinde bulunan "İletişim" kısmından bize bildiriniz. Bize bildirilmeyen dosyalar konusunda sorumluluk kabul etmiyoruz.

Milletimiz çiftçidir. Milletin çiftçilikteki çalışma imkanlarını, asri ve iktisadi tedbirlerle en yüksek seviyeye çıkarmalıyız.

Mustafa Kemal ATATÜRK

Makro iktisat nedir?

Makro iktisat, ekonominin bütününe işleyişi, yapısı, davranışları ve mekanizmalarını inceleyen bir iktisat dalı olarak ortaya çıkmaktadır.

Yunanca olarak mikro küçük olarak değerlendirilirken makro büyük anlamına karşılık gelir.

Mikro iktisat, üretim, bölüşüm ve kaynak tahsisini incelemektedir. Tüketici anlamında tek bir bireyi esas alırken üretici anlamında tek bir firmayı esas almaktadır.

Makro iktisadın mikro iktisattan ayrılan bu yönü dikkate alındığında, makro iktisat ekonomideki tüm bireyleri ve tüm firmaları dikkate alır ve ekonominin bütününe işleyişi, yapısı, davranışları ve mekanizmalarını inceler.

Makro iktisat okulları

1. Klasik makro iktisat okulu
2. Keynezyen makro iktisat okulu
3. Monetarist makro iktisat okulu (Paracı)
4. Yeni klasik makro iktisat okulu
5. Yeni klasik reel konjonktür teorisi
6. Yeni keynesyenmakro iktisat okulu
7. Diğer makro iktisat okulları

1. Klasik makro iktisat okulu

Bu okulun kurucusu olan A. Smith 1776 yılında *milletlerin servetinin doğası v sebepleri üzerine bir araştırma* isimli kitabını yayımladı.

Görünmeyen el teorisini ortaya koymuştur.

Klasik makro iktisat Say yasasını benimsemiştir.

Devletin ekonomiye müdahale etmemesi Klasik makro iktisatın *bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler* ilkesi çerçevesinde ifade edilmektedir.

Bu okulun öne çıkan isimleri, A. Smith, D. Ricardo, J.B. Say vd.'dir.

2. Keynezyen makro iktisat okulu

Bu okulun kurucusu, J.M. Keynes 1936 tarihinde *İstihdam, faiz ve paranın genel teorisi* isimli kitabını yayımlamıştır.

Keynes, görünmeyen el ve Say yasasına itiraz etmiştir.

Keynes'e göre, Klasikçilerin aksine, ekonominin lokomotifini talep dikkate alınır.

1929 Dünya ekonomik buhranı

Keynes, 1929 Dünya ekonomik buhranının arkasında yatan gerçeğin ABD'deki *toplam talep yetersizliğini* ifade etmiştir.

Keynezyen makro iktisat okulu, kısa dönem, eksik rekabet ve devlet müdahalesi taraftarıdır.

Neoklasik sentez

1955 yılında P.A. Samuelson iki farklı yaklaşımı *Neoklasik sentez* altında birleştirdi.

3. Monetarist makro iktisat okulu (Paracı)

Neoklasik sentez olarak bilinen Keynesyen makro iktisat okulu 1970 yıllarının başında itibarını yitirmeye başlamıştır. Daha sonra yerini Monetarist makro iktisat okulu (Paracı) devralmıştır.

Bu okula aynı zamanda Chicago okulu adı da verilir.

Bu okul, klasik makro iktisat okulunun düşüncelerine tekrar dönmüştür.

Doğal işsizlik

Bu okul, sabit parasal genişleme oranını geliştirmiştir.

Ekonomi birimleri *uyumcu beklentiler hipotezini* esas alarak karar verir yani geçmişteki değerlerin önem arzettiği dikkate alınır.

Bu okul, beklentiler konusu yüzünden ikiye ayrılmıştır. Monetarist makro iktisat okulu, *uyumcu beklentiler hipotezini* esas alırken, Yeni klasik makro iktisat okulu *rasyonel beklentiler hipotezini esas almıştır*.

4. Yeni klasik makro iktisat okulu

Bu okul aynı zamanda, *Rasyonel beklentiler teorisi* olarak da isimlendirilir. 1970'li yılların ortasında ortaya çıkmıştır.

Bu okul, Klasik makro iktisat okulunun görüşlerine bağlı bir okuldur.

Yeni klasik makro iktisat okulu, bireye aktif bir rol yüklemiş ve rasyonel beklentiler hipotezine göre davranan bireyin, daha evelden duyurulan para ve maliye politikalarını etkisizleştireceğini göstermiştir.

Bu okula göre, önceden duyurulmayan para ve maliye politikalarının sonucunda iktisadi dalgalanmaların ortaya çıkabileceğini ifade etmiştir.

Bu okulun önde gelenleri arasında R. Lucas, E. Prescott, T. Sargent vd.'ni sayabiliriz.

5. Yeni klasik reel konjonktür teorisi

1982 yılında ortaya çıkmıştır. Bu okul, Yeni klasik makro iktisat okulundan ayrılan bir grup iktisatçı tarafından geliştirilmiştir.

Bu okulda yer alan iktisatçılar, Yeni klasik makro iktisat okulunun görüşleri ile aynı fikirdedirler.

Yeni klasik makro iktisat okulundan ayrılan yönü ise, önceden duyurulmayan para ve maliye politikalarının sonucunda iktisadi dalgalanmaların ortaya çıkabileceğini ifade eden görüştür.

Yeni klasik reel konjonktür teorisi, iktisadi dalgalanmaların sebebinin teknoloji seviyesi değişimleri ve öngörülemez reel şoklar olarak ifade etmiştir.

Bu okulun önde gelenleri arasında; R. King, E. Prescott, C. Plosser vd. sayılabilir.

6. Yeni keynezyen makro iktisat okulu

1980 yılının başında yeniden ortaya çıkmıştır.

Bu okula göre, ekonomide eksik rekabet piyasası geçerlidir. Fiyatlar ve ücretlerin katı olması hasebiyle, devletin ekonomiye müdahale etmesini uygun görür.

Maliye politikasına ağırlık veren keynezyen yaklaşım, özellikle parasalcıların yaklaşımı olan para politikasına da ağırlık vermeye başlamıştır.

Bu okul, uyumcu beklentiler hipotezini terk ederek yerine rasyonel beklentiler hipotezini benimsemiştir.

Bu okulun başlıca düşünürleri arasında; J. Yellen, J. Stiglitz, B. Bernanke vd.'dir.

Diğer önemli makro iktisat okulları

1. Avusturya okulu
2. Post keynezyen makro iktisat okulu

Makro iktisat okullarının sınıflandırılması

Bu okullar iki sınıfta toplanabilir:

1. Ana akım iktisat (Mainstream economics)

Rasyonalizm, bireycilik, denge odaklıdır.

Bu ana akım iktisadın kapsadığı okullar şöyledir: Klasik, Neo-klasik, Ortodoks, Keynezyen, Paracı, Yeni klasik, Yeni klasik reel konjonktür teorisi, yeni keynezyen okullar.

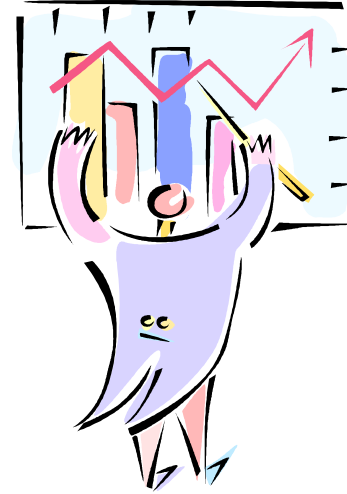
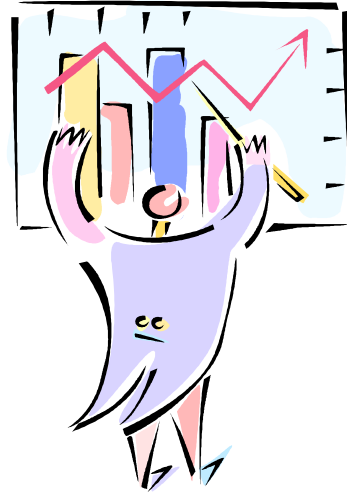
2. Ana akım dışı iktisat (Heterodox economics)

Kurumlar, sosyal ve tarih odaklıdır.

Bu ana akım dışı iktisadın kapsadığı okullar şöyledir: Avusturya okulu, Politik ekonomi, Radikal iktisat, Sosyalist iktisat, Kurumcu iktisat vd.

MİLLİ GELİR KAVRAMLARI

- 1. Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
- 2. Gayri Safi Milli Hasıla
- 3. Safi Milli Hasıla
- 4. Milli Gelir veya Faktör Fiyatlarıyla Safi Milli Hasıla
- 5. Kişisel Gelir
- 6. Harcanabilir Gelir

1. Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) (*Gross Domestic Product*) (*GDP*)

- GSYH, belirli bir zaman içinde bir ülkede üretilen nihai mal ve hizmetlerin piyasa değeridir.
- Nihai mal ve hizmetler, üretilen toplam mal ve hizmetlerden üretim için kullanılan ara mallar çıktıktan sonra geriye kalan değerdir.

Piyasa değeri, üretilen nihai mal ve hizmetlerin satışından elde edilecek toplam hasılatı ifade eder.

- GSYH, bir ülkenin sınırları içinde hem o ülkenin vatandaşları hem de yabancılar tarafından elde edilen gelirdir.
- Belirli bir zaman, bir ay, üç ay veya bir yıl olabilir. GSYH, genellikle bir yıl için ele alınır. Türkiye’de üç aylık çeyrek dönemler ve yıllık olarak hesaplanmaktadır.

2. Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) (*Gross National Product*) (*GNP*)

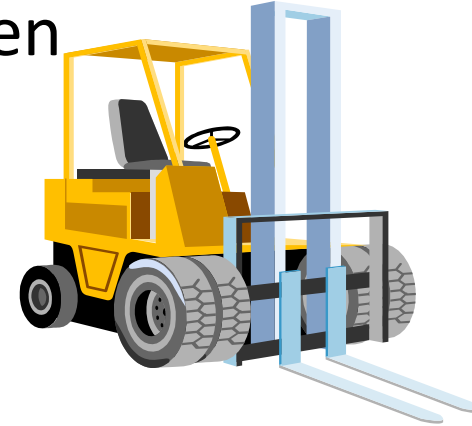
- GSMH, bir ülkenin vatandaşları tarafından o ülkenin sınırları içinde ve sınırları dışında elde edilen gelirdir.
- $GSMH = GSYH + \text{Dış Alem Net Faktör Gelirleri}$
- Dış Alem Net Faktör Gelirleri
 - A. Dış Alemden Gelen
 - B. Dış Aleme Giden şeklinde ikiye ayrılır:
- Dış Alem Net Faktör Gelir kalemleri şunlardır:
 - İşçi dövizleri (+) (dış alemden gelen)
 - Müteşebbis gelirleri (+) (dış alemden gelen)
 - Kar transferleri (-) (dış aleme giden)
 - Dış borç faiz ödemeleri (-) (dış aleme giden)
 - Faiz gelirleri (+) (dış alemden gelen) şeklinde sınıflandırılmıştır.

3. Safi Milli Hasıla (SMH)

(Net National Product)

- $SMH = GSMH - \text{Amortismanlar}$
- $SMH = GSMH - \text{Sabit Sermaye Tüketimi}$
- Amortismanlar: Üretim sırasında kullanılan sabit sermaye unsurlarında o yıl içinde meydana gelen aşınma ve eskime paylarıdır.

4. Milli Gelir veya Faktör Fiyatlarıyla Safi Milli Hasıla (National Income or Net National Product at Factor Cost)

- Milli Gelir = Faktör Fiyatlarıyla Safi Milli Hasıla
- Milli Gelir = Safi Milli Hasıla – Dolaylı Vergiler + Sübvansiyonlar

5. Kişisel Gelir (KG)

(Personal Income)

- $KG = \text{Milli Gelir} - (\text{Kurumlar Vergisi} + \text{Dağıtılmamış Firma Karları} + \text{Sosyal Güvenlik Payları}) + \text{Transfer Ödemeleri} + \text{Faiz Ödemeleri}$
- KG, transfer ya da faiz ödemelerinin arttığı dönemlerde milli geliri aşabilir.

6. Harcanabilir Gelir (HG)

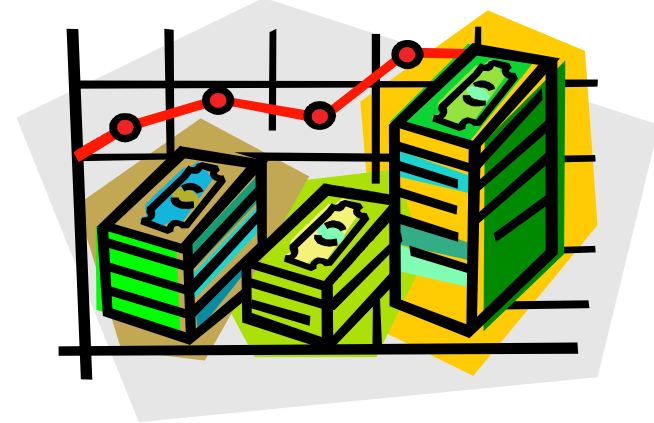
(Disposable Income)

- $HG = \text{Kişisel Gelir} - \text{Dolaysız Vergiler}$
- HG, bireylerin serbestçe kullanabilecekleri gelirdir.
- HG, en küçük milli gelir büyüklüğüdür.

Özetle, Bu ölçütlerden;

- GSMH, ekonominin toplam üretim kuvvetini,
- MG, ülke sakinlerinin ortalama gelir ve satın alma gücünün seviyesini açıklamaktadır. Bunda dolayı, MG, ekonomik refah ölçüsü olarak kullanılmaktadır.

Milli Gelir Tahmin Yöntemleri

(*Estimation Methods of National Income*)

- **1. Üretim Yaklaşımı** (*The Production Approach*)
- Bu yöntemde amaç, bir ekonomide aynı mal ve hizmetleri üreten birimlerden meydana gelen faaliyet kollarındaki nihai mal ve hizmet üretim değerlerinin ölçülmesidir. Bir faaliyet kolunda üretilen mal ve hizmetlerin piyasa fiyatlarıyla değerlendirilmesiyle bu faaliyet kolunun gayri safi üretim değerine ulaşılır. Bu üretim değeri üretimde bulunabilmek için kullanılan ara mallarını da kapsar. Üretim yolu ile GSMH ise, toplam GSÜD'den bu ara mallarının değerinin çıkarılması ile elde edilir.
- **2. Gelir Yaklaşımı** (*The Income Approach*)
- Bu yöntemde kişilerin cari mal ve hizmetleri dolayısıyla elde ettikleri faktör gelirleri hesaba alınır. Bunlar; maaş, ücret, faiz, kira ve kar'dır. Ekonomide elde edilen bu faktör gelirlerinin toplanması sonucu milli gelire ulaşılır.
- **3. Harcamalar Yaklaşımı** (*The Expenditure Approach*)
- Harcamalar yönteminde milli ekonomide belli bir süre içinde tüketime ve yatırıma yapılan harcamalar toplamı olarak GSYH'a ulaşılır. Bu toplamda tamamlanmış mal ve hizmetler ele alınır. Harcama yapılarak elde edilen mal ve hizmetlerin bir kısmı yıl içerisinde ara mal olarak başka mal ve hizmetlerin üretiminde kullanılır. Bir kısmı ise doğrudan tüketime, yatırıma ya da stok veya ihracata gider. Bunlar nihai kullanım olarak adlandırılır. Yıl içerisinde başka bir sanayi işlem görmeyerek nihai alıcılar tarafından satın alınan mallar nihai kullanımın kapsamını oluşturur. Bir ekonomide satılan bütün nihai ve mal hizmetlerin toplam değeri nihai kullanım değerine bu ise gayri safi katma değerlerin toplamına eşittir.

BU ÜÇ YÖNTEMDE, AYNI SONUÇ ELDE EDİLİR. FAKAT DEĞİŞİK VERİ KAYNAKLARINA BAĞLI OLARAK FARKLILIKLAR DA GÖZÜKEBİLİR. TÜİK, ÜRETİM YÖNTEMİ OLARAK HESAPLANAN GSYH'YI ANA GÖSTERGE OLARAK KULLANMAKTADIR.

1. Üretim Yöntemi ile Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) (1998 Bazlı)

- Üretim yöntemiyle GSYH tahminleri dönemler itibariyle cari ve (1998 bazlı) sabit fiyatlarla hesaplanmakta ve sonuçları haber bülteni şeklinde yayımlanmaktadır.
- **Gayri safi yurtiçi hasıla zımni fiyat deflatörü:** Gayri safi yurtiçi hasıla zımni fiyat deflatörü cari fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla değerinin sabit GSYH değerine bölünmesiyle elde edilir.
- Bir ekonomide fiyatlar genel düzeyindeki değişimleri gösteren kapsamlı bir fiyat indeksidir. Gayri safi yurtiçi hasıla kapsamına giren tüm mal ve hizmetlerin fiyatlarındaki artışı ifade etmektedir.

Cari (Nominal) ve Sabit (Reel) Fiyat Arasındaki Fark (*Difference Between Current and Constant Prices*)

- Cari fiyatlarla GSMH'daki gelişmeler, gerçek gelişmeleri yansıtmayabilir. Çeşitli yılların GSMH rakamlarının reel olarak karşılaştırılması gerektiğinde, fiyat değişikliklerinden gelen etkiyi yok etmek gerekmektedir.
- Sabit fiyatlarla GSMH bu etkiyi yok ederek, belli bir dönemde yer alan gerçek değişimleri ölçmektedir.

Temel fiyat, Alıcı fiyatı ve Üretici fiyatı

(Basic Price, Purchasers' Price and Producer Price)

- **Temel fiyat:** Üreticiler tarafından, satın alan kişiden bir mal ya da hizmet karşılığında alınan fiyattan, söz konusu birimin üretiminin ya da satışının sonucu olarak ödenmesi gereken ürün üzerindeki vergilerin çıkarılması ve sübvansiyonların eklenmesiyle elde edilen değerdir.

Bu fiyata üretici tarafından ayrıca faturalandırılan herhangi bir nakil ücreti dahil değildir.

- **Alıcı fiyatı:** Satın alma esnasında, alıcı fiyatı, satın alan kişi tarafından ürünler için gerçekte ödenen fiyattır ve ürün üzerindeki vergilerden sübvansiyonların çıkartılması ile elde edilen miktarı içerir.
- **Üretici fiyatı:** Üretilen mal veya hizmetin bir birimi için üretici tarafından alıcıdan alınabilen miktar -eksi- alıcıya fatura edilmiş her türlü KDV veya benzer çıkarılabilir vergi olarak tanımlanabilir.

Üretici tarafından faturalandırılmış her türlü ulaştırma bedelini hariç tutar.

Cari fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla - İktisadi faaliyet kollarına göre temel fiyatlarla											
Dönem/ İktisadi faaliyet kolları	Tarım, avcılık ve ormancılık	Balıkçılık	Madencilik ve Taşocakçılı ğı	İmalat Sanayi	Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı	İnşaat	Toptan ve perakende ticaret	Oteller ve Lokantalar	Ulaştırma, depolama ve haberleşme	Mali aracı kuruluşların faaliyetleri	Konut Sahipliği
1998	8.520.613	236.870	729.072	16.791.078	1.310.649	4.085.861	9.836.179	1.783.827	7.735.727	5.347.364	3.499.949
1999	10.682.740	294.393	988.954	22.889.249	2.139.824	5.687.701	12.992.298	2.320.671	12.102.368	10.663.270	7.617.159
2000	16.430.769	386.553	1.658.124	33.454.594	3.276.249	8.405.526	21.121.955	4.041.429	20.299.164	11.641.355	14.494.393
2001	20.737.537	499.136	2.353.927	45.829.468	5.656.849	10.702.029	29.140.019	5.866.786	31.963.787	20.717.364	21.130.606
2002	35.434.614	623.667	3.225.992	62.361.454	8.013.139	14.707.329	42.820.198	7.986.333	49.025.450	15.449.977	28.465.425
2003	44.179.956	958.004	4.538.250	80.627.034	9.826.640	18.405.464	55.754.340	9.797.397	62.934.587	15.545.818	37.546.758
2004	51.782.669	1.214.976	5.898.572	97.193.358	10.658.842	24.661.000	70.762.478	12.698.236	76.021.278	18.616.620	48.052.807
2005	59.027.013	1.686.734	7.628.517	112.051.658	11.956.714	28.694.134	80.211.869	14.528.348	89.087.295	18.293.386	60.120.175
2006	60.819.444	1.843.310	8.952.359	130.393.077	13.452.105	35.849.263	94.856.320	17.041.942	104.123.045	21.860.640	74.467.156
2007	62.567.776	1.763.941	10.530.738	141.853.309	16.117.886	41.013.267	103.129.169	19.074.202	117.583.068	27.392.508	91.070.060
2008	70.741.993	1.532.592	13.458.457	153.721.455	20.637.525	44.657.644	116.297.110	21.034.516	135.030.193	33.036.646	106.137.796
2009	76.997.468	1.778.418	14.235.361	144.992.162	22.818.051	36.577.637	103.452.320	23.714.131	127.283.537	42.687.806	117.287.009
2010	90.721.877	2.017.144	15.785.419	172.112.147	25.454.991	45.669.500	120.869.437	25.589.583	144.427.539	40.501.622	123.028.927
2011	102.570.466	2.528.452	19.248.765	211.669.773	28.848.083	57.869.552	152.181.031	29.684.572	172.482.831	40.792.457	129.910.948

Cari fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla - İktisadi faaliyet kollarına göre temel fiyatlarla (Devam)										
Dönem/ İktisadi faaliyet kolları	Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri	Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik	Eğitim	Sağlık işleri ve sosyal hizmetler	Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri	Eviçi personel çalıştıran hanehalkları	Sektörler Toplamı	Dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetleri	Vergi- Sübvansiyon	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (Alıcı fiyatlarıyla)
1998	1.742.077	2.819.513	1.543.824	842.865	1.090.449	78.665	67.994.582	3.518.398	5.726.963	70.203.147
1999	2.735.086	5.088.035	2.744.213	1.479.018	1.688.053	126.760	102.239.791	7.100.638	9.456.762	104.595.916
2000	4.251.459	7.428.282	4.042.886	2.187.666	2.702.247	200.360	156.023.012	7.358.819	17.993.829	166.658.021
2001	6.693.311	11.405.217	6.019.542	3.148.794	3.918.047	311.222	226.093.640	12.625.397	26.755.840	240.224.083
2002	11.536.129	15.995.808	9.462.305	5.067.781	6.343.843	502.390	317.021.834	9.035.085	42.489.340	350.476.089
2003	15.069.147	20.804.741	12.576.306	6.870.049	8.752.354	648.764	404.835.610	8.594.013	58.539.063	454.780.659
2004	18.892.433	24.980.292	15.136.127	8.139.541	9.358.924	815.906	494.884.058	9.521.893	73.670.861	559.033.026
2005	22.613.950	26.018.778	17.773.360	10.339.616	10.687.042	995.880	571.714.470	9.353.841	86.571.083	648.931.712
2006	27.822.912	29.620.624	21.241.900	12.061.082	12.784.022	1.229.064	668.418.265	10.490.121	100.462.642	758.390.785
2007	34.598.696	32.998.021	24.633.641	13.910.296	14.653.776	1.494.186	754.384.542	12.928.697	101.722.577	843.178.421
2008	40.670.633	36.436.682	27.878.075	15.577.687	16.030.765	1.705.443	854.585.214	14.927.534	110.876.571	950.534.251
2009	45.167.515	41.270.555	31.813.406	16.448.847	16.078.191	1.847.272	864.449.686	21.708.092	109.816.985	952.558.579
2010	52.742.758	46.090.339	36.802.652	17.939.458	18.696.622	2.097.000	980.547.016	19.419.336	137.671.668	1.098.799.348
2011	61.212.599	52.516.115	42.916.102	19.476.571	21.485.446	2.389.659	1.147.783.425	17.474.243	164.583.710	1.294.892.893

Cari fiyatlarla sektörlerin gayri safi yurtiçi hasıla içindeki payları - İktisadi faaliyet kollarına göre temel fiyatlarla

Dönem/ İktisadi faaliyet kolları	Tarım, avcılık ve ormancılık	Balıkçılık	Madencilik ve Taşocakçılığı	İmalat Sanayi	Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı	İnşaat	Toptan ve perakende ticaret	Oteller ve Lokantalar	Ulaştırma, depolama ve haberleşme	Mali aracı kuruluşları n faaliyetleri
1998	12,1	0,3	1,0	23,9	1,9	5,8	14,0	2,5	11,0	7,6
1999	10,2	0,3	0,9	21,9	2,0	5,4	12,4	2,2	11,6	10,2
2000	9,9	0,2	1,0	20,1	2,0	5,0	12,7	2,4	12,2	7,0
2001	8,6	0,2	1,0	19,1	2,4	4,5	12,1	2,4	13,3	8,6
2002	10,1	0,2	0,9	17,8	2,3	4,2	12,2	2,3	14,0	4,4
2003	9,7	0,2	1,0	17,7	2,2	4,0	12,3	2,2	13,8	3,4
2004	9,3	0,2	1,1	17,4	1,9	4,4	12,7	2,3	13,6	3,3
2005	9,1	0,3	1,2	17,3	1,8	4,4	12,4	2,2	13,7	2,8
2006	8,0	0,2	1,2	17,2	1,8	4,7	12,5	2,2	13,7	2,9
2007	7,4	0,2	1,2	16,8	1,9	4,9	12,2	2,3	13,9	3,2
2008	7,4	0,2	1,4	16,2	2,2	4,7	12,2	2,2	14,2	3,5
2009	8,1	0,2	1,5	15,2	2,4	3,8	10,9	2,5	13,4	4,5
2010	8,3	0,2	1,4	15,7	2,3	4,2	11,0	2,3	13,1	3,7
2011	7,9	0,2	1,5	16,3	2,2	4,5	11,8	2,3	13,3	3,2

Güncel Ekonomik / İstatistik Göstergeleri

Cari fiyatlarla sektörlerin gayri safi yurtiçi hasıla içindeki payları - İktisadi faaliyet kollarına göre temel fiyatlarla (Devam)

Dönem/ İktisadi faaliyet kolları	Konut Sahipli ği	Gayrimen kul, kiralama ve iş faaliyetleri	Kamu yönetimi ve savunm a, zorunlu sosyal güvenlik	Eğitim	Sağlık işleri ve sosyal hizmetler	Diğer sosyal, toplum sal ve kişisel hizmet faaliye tleri	Evici personel çalıştıran hanehal kları	Sektörler Toplamı	Dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetl eri	Vergi- Sübva nsiyon	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (Alıcı fiyatlarıyla)
1998	5,0	2,5	4,0	2,2	1,2	1,6	0,1	96,9	5,0	8,2	100,0
1999	7,3	2,6	4,9	2,6	1,4	1,6	0,1	97,7	6,8	9,0	100,0
2000	8,7	2,6	4,5	2,4	1,3	1,6	0,1	93,6	4,4	10,8	100,0
2001	8,8	2,8	4,7	2,5	1,3	1,6	0,1	94,1	5,3	11,1	100,0
2002	8,1	3,3	4,6	2,7	1,4	1,8	0,1	90,5	2,6	12,1	100,0
2003	8,3	3,3	4,6	2,8	1,5	1,9	0,1	89,0	1,9	12,9	100,0
2004	8,6	3,4	4,5	2,7	1,5	1,7	0,1	88,5	1,7	13,2	100,0
2005	9,3	3,5	4,0	2,7	1,6	1,6	0,2	88,1	1,4	13,3	100,0
2006	9,8	3,7	3,9	2,8	1,6	1,7	0,2	88,1	1,4	13,2	100,0
2007	10,8	4,1	3,9	2,9	1,6	1,7	0,2	89,5	1,5	12,1	100,0
2008	11,2	4,3	3,8	2,9	1,6	1,7	0,2	89,9	1,6	11,7	100,0
2009	12,3	4,7	4,3	3,3	1,7	1,7	0,2	90,8	2,3	11,5	100,0
2010	11,2	4,8	4,2	3,3	1,6	1,7	0,2	89,2	1,8	12,5	100,0
2011	10,0	4,7	4,1	3,3	1,5	1,7	0,2	88,6	1,3	12,7	100,0

Sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla - İktisadi faaliyet kollarına ve 1998 temel fiyatlarına göre

Döne m/ İktisad i faaliye t kolları	Tarım, avcılık ve ormancılık	Balıkçılık	Madencilik ve Taşocakçılı ğı	İmalat Sanayi	Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtım	İnşaat	Toptan ve perakende ticaret	Oteller ve Lokantalar	Ulaştırma, depolama ve haberleşme	Mali aracı kuruluşların faaliyetleri
1998	8.520.613	236.870	729.072	16.791.078	1.310.649	4.085.861	9.836.179	1.783.827	7.735.727	5.347.364
1999	8.030.859	228.990	681.750	15.933.358	1.291.303	3.957.358	8.928.077	1.469.497	8.010.260	5.667.013
2000	8.626.953	217.696	674.914	17.037.385	1.368.969	4.150.231	9.600.077	1.700.648	8.908.992	5.911.394
2001	7.926.313	221.062	630.890	15.736.113	1.322.502	3.426.908	8.054.880	1.797.702	8.580.577	6.854.998
2002	8.663.126	197.495	615.945	16.192.617	1.366.778	3.903.516	8.611.917	1.824.822	9.618.386	6.440.559
2003	8.475.963	207.659	602.512	17.552.856	1.433.070	4.207.040	9.593.253	1.712.403	10.473.106	6.114.679
2004	8.701.635	227.653	622.726	19.645.369	1.534.957	4.801.693	10.916.063	1.828.632	11.597.023	6.969.108
2005	9.275.244	295.508	678.461	21.249.692	1.751.352	5.250.284	11.955.208	1.835.358	12.950.854	7.915.871
2006	9.393.296	307.647	714.046	23.033.310	1.902.611	6.220.955	12.708.356	1.880.824	13.830.467	9.023.176
2007	8.736.944	309.779	771.983	24.326.791	2.031.737	6.573.647	13.436.516	1.921.011	14.811.164	9.906.091
2008	9.141.424	292.126	813.954	24.290.306	2.107.391	6.040.811	13.237.437	1.882.737	15.026.108	10.803.084
2009	9.477.479	291.158	759.220	22.538.467	2.034.945	5.067.196	11.863.006	1.952.631	13.936.885	11.722.407
2010	9.703.312	296.117	795.179	25.606.668	2.184.157	5.996.258	13.480.057	1.958.749	15.414.012	12.521.036
2011	10.210.558	314.275	826.026	28.024.300	2.375.831	6.665.283	15.022.261	2.109.427	17.071.477	13.722.619

Dönem/ İktisadi faaliyet kolları	Konut Sahipliği	Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri	Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik	Eğitim	Sağlık işleri ve sosyal hizmetler	Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri	Eviçi personel çalıştıran hanehalkları	Sektörler Toplamı	Dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetleri	Vergi- Sübvansiy on	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (Alıcı fiyatlarıyla)
1998	3.499.949	1.742.077	2.819.513	1.543.824	842.865	1.090.449	78.665	67.994.582	3.518.398	5.726.963	70.203.147
1999	3.642.651	1.643.939	2.901.319	1.568.824	837.857	1.105.988	75.321	65.974.363	3.621.457	5.487.663	67.840.570
2000	3.821.380	1.681.544	2.961.722	1.557.939	853.718	1.141.070	78.194	70.292.829	3.684.508	5.828.079	72.436.399
2001	3.966.930	1.733.821	3.128.331	1.628.516	889.442	1.171.931	80.203	67.151.119	4.362.050	5.520.283	68.309.352
2002	4.105.878	1.939.060	3.143.688	1.703.329	960.176	1.254.094	89.950	70.631.336	4.007.776	5.896.272	72.519.831
2003	4.238.349	2.034.007	3.121.709	1.706.706	967.480	1.250.485	92.770	73.784.049	3.721.266	6.275.410	76.338.193
2004	4.399.668	2.303.417	3.217.213	1.725.186	956.933	1.308.830	104.595	80.860.700	4.269.825	6.894.715	83.485.591
2005	4.557.269	2.539.481	3.057.765	1.799.854	1.127.274	1.377.698	115.880	87.733.053	4.879.828	7.646.506	90.499.731
2006	4.679.756	2.859.058	3.061.672	1.892.693	1.170.868	1.502.719	131.482	94.312.936	5.729.267	8.154.651	96.738.320
2007	4.779.268	3.256.471	3.097.712	1.983.797	1.190.962	1.583.443	147.480	98.864.796	6.245.647	8.635.476	101.254.625
2008	4.889.749	3.473.201	3.108.369	2.007.025	1.230.213	1.611.295	155.676	100.110.905	6.773.149	8.583.974	101.921.730
2009	5.018.694	3.625.686	3.197.580	2.047.582	1.268.643	1.592.251	159.180	96.553.011	7.429.415	7.879.518	97.003.114
2010	5.111.048	3.902.456	3.213.346	2.059.719	1.283.421	1.607.462	167.832	105.300.829	8.323.627	8.908.442	105.885.644
2011	5.207.797	4.264.758	3.339.862	2.163.913	1.350.712	1.634.042	180.853	114.483.994	9.441.173	9.831.159	114.873.979

Sabit fiyatlarla sektörlerin gayri safi yurtiçi hasıla içindeki payları-İktisadi faaliyet kollarına ve 1998 temel fiyatlarına göre

Dönem/İktisadi faaliyet kolları	Tarım, avcılık ve ormancılık	Balıkçılık	Madenlik ve Taşocakçılığı	İmalat Sanayi	Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı	İnşaat	Toptan ve perakende ticaret	Oteller ve Lokantalar	Ulaştırma, depolama ve haberleşme	Mali aracı kuruluşların faaliyetleri	Konut Sahipliği	Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri	Kamuyönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik	Eğitim	Sağlık işleri ve sosyal hizmetler	Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri	Ev içi personel çalıştıran hanhalkları	Sektörler Toplamı	Dolaylı ölçülen mali hizmetleri	Vergi - Sübvansiyon	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (Alıcı fiyatlarıyla)
1998	12,1	0,3	1,0	23,9	1,9	5,8	14,0	2,5	11,0	7,6	5,0	2,5	4,0	2,2	1,2	1,6	0,1	96,9	5,0	8,2	100,0
1999	11,8	0,3	1,0	23,5	1,9	5,8	13,2	2,2	11,8	8,4	5,4	2,4	4,3	2,3	1,2	1,6	0,1	97,2	5,3	8,1	100,0
2000	11,9	0,3	0,9	23,5	1,9	5,7	13,3	2,3	12,3	8,2	5,3	2,3	4,1	2,2	1,2	1,6	0,1	97,0	5,1	8,0	100,0
2001	11,6	0,3	0,9	23,0	1,9	5,0	11,8	2,6	12,6	10,0	5,8	2,5	4,6	2,4	1,3	1,7	0,1	98,3	6,4	8,1	100,0
2002	11,9	0,3	0,8	22,3	1,9	5,4	11,9	2,5	13,3	8,9	5,7	2,7	4,3	2,3	1,3	1,7	0,1	97,4	5,5	8,1	100,0
2003	11,1	0,3	0,8	23,0	1,9	5,5	12,6	2,2	13,7	8,0	5,6	2,7	4,1	2,2	1,3	1,6	0,1	96,7	4,9	8,2	100,0
2004	10,4	0,3	0,7	23,5	1,8	5,8	13,1	2,2	13,9	8,3	5,3	2,8	3,9	2,1	1,1	1,6	0,1	96,9	5,1	8,3	100,0
2005	10,2	0,3	0,7	23,5	1,9	5,8	13,2	2,0	14,3	8,7	5,0	2,8	3,4	2,0	1,2	1,5	0,1	96,9	5,4	8,4	100,0
2006	9,7	0,3	0,7	23,8	2,0	6,4	13,1	1,9	14,3	9,3	4,8	3,0	3,2	2,0	1,2	1,6	0,1	97,5	5,9	8,4	100,0
2007	8,6	0,3	0,8	24,0	2,0	6,5	13,3	1,9	14,6	9,8	4,7	3,2	3,1	2,0	1,2	1,6	0,1	97,6	6,2	8,5	100,0
2008	9,0	0,3	0,8	23,8	2,1	5,9	13,0	1,8	14,7	10,6	4,8	3,4	3,0	2,0	1,2	1,6	0,2	98,2	6,6	8,4	100,0
2009	9,8	0,3	0,8	23,2	2,1	5,2	12,2	2,0	14,4	12,1	5,2	3,7	3,3	2,1	1,3	1,6	0,2	99,5	7,7	8,1	100,0
2010	9,2	0,3	0,8	24,2	2,1	5,7	12,7	1,8	14,6	11,8	4,8	3,7	3,0	1,9	1,2	1,5	0,2	99,4	7,9	8,4	100,0
2011	8,9	0,3	0,7	24,4	2,1	5,8	13,1	1,8	14,9	11,9	4,5	3,7	2,9	1,9	1,2	1,4	0,2	99,7	8,2	8,6	100,0

Kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla (*Per capita gross domestic product*)

- Kişi başına GSYH hesaplamalarında cari fiyatlarla tahmin edilen gayri safi yurtiçi hasıla büyüklüğünün yıl ortası nüfus tahminine bölünmesi ile, Türk Lirası olarak kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla sonucu elde edilir.
- Gayri safi yurtiçi hasıla büyüklüğünün ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile, dolar değeriyle kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla değeriine ulaşılmaktadır.

Kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla							
Yıl	Cari fiyatlarla				Sabit (1998) fiyatlarla		
	Yıl ortası		Gelişme		Gelişme		Gelişme
	nüfus ⁽¹⁾		hızı		hızı		hızı
	'000	TL	%	\$	%	TL	%
1998	62 464	1 124	-	4 338	-	1 124	-
1999	63 364	1 651	46,9	3 907	-9,9	1 071	-4,7
2000	64 252	2 594	57,1	4 130	5,7	1 127	5,3
2001	65 133	3 688	42,2	3 021	-26,9	1 049	-7,0
2002	66 008	5 310	44,0	3 492	15,6	1 099	4,8
2003	66 873	6 801	28,1	4 559	30,6	1 142	3,9
2004	67 723	8 255	21,4	5 764	26,4	1 233	8,0
2005	68 566	9 464	14,7	7 022	21,8	1 320	7,1
2006	69 395	10 929	15,5	7 586	8,0	1 394	5,6
2007	70 215	12 009	9,9	9 240	21,8	1 442	3,4
2008	71 095	13 370	11,3	10 438	13,0	1 434	-0,6
2009	72 050	13.221	-1,1	8 559	-18,0	1 346	-6,1
2010	73 003	15 051	13,8	10 022	17,1	1 450	7,7
2011	73 950	17.510	16,3	10 444	4,2	1 553	7,1

(1) 2008 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre nüfus tahminleri

Sınıflamalar, Uluslararası ve bölgesel yönerge, Kapsanan işlemler

►**Sınıflamalar:** Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması NACE Rev 1.1 kullanılmaktadır.

►**Uluslararası ve bölgesel yönerge:** Gayri safi yurtiçi hasıla hesaplamaları Avrupa Birliği tarafından yayımlanan 1995 Avrupa Hesaplar Sistemi (ESA95) ve Birleşmiş Milletler tarafından yayımlanan 1993 Ulusal Hesaplar Sistemine (SNA93)'e göre yürütülmektedir.

►**Kapsanan işlemler:** İktisadi faaliyet kollarına göre cari ve sabit (1998 bazlı) fiyatlarla dönemsel GSYH tahmin sonuçları, Avrupa Birliği Hesaplar Sisteminin (ESA95) önerdiği şekilde A17 ayrıntısında verilmektedir. Bu sınıflamaya göre dönemsel tahminlerde içerilen faaliyet kolları şu şekilde sıralanmıştır:

- Tarım, avcılık ve ormancılık
- Balıkçılık
- Madencilik ve taşocakçılığı
- İmalat sanayi
- Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı
- İnşaat
- Toptan ve perakende ticaret
- Oteller ve lokantalar
- Ulaştırma, depolama ve haberleşme
- Mali aracı kuruluşların faaliyetleri
- Konut sahipliği
- Gayrimenkul, kiralama vb. iş faaliyetleri
- Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik
- Eğitim
- Sağlık işleri ve sosyal hizmetler
- Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri
- Eviçi personel çalıştıran hanehalkları
- Dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetleri
- Vergi-sübvansiyon

Coğrafi kapsam, Değer hesaplama, Veri derleme Yöntemi

- **Coğrafi kapsam:** Üçer aylık dönemler itibariyle üretim yöntemine göre GSYH tahminlerinde kapsam tüm Türkiye'dir.
- **Değer hesaplama:** Üretim yöntemiyle gayri safi yurtiçi hasıla değerleri cari ve 1998 sabit fiyatlarıyla hesaplanmaktadır.
- **Dönem:** Dönemsel hesaplamalar aşağıdaki yayın takvimine uygun olarak yayımlanmaktadır.
- I. Dönem : 30 Haziran
- II. Dönem : 10 Eylül
- III. Dönem : 10 Aralık
- IV. Dönem : 31 Mart

Veri derleme Yöntemi:

İktisadi faaliyet kollarına göre gayri safi yurtiçi hasıla tahminlerinde Türkiye İstatistik Kurumu dışındaki kurum ve kuruluşlardan veri derlenmektedir. Bu amaçla ilgili soru kağıtları, birinci dönem için cari yılın Mayıs ayında, ikinci dönem için cari yılın Temmuz ayında, üçüncü dönem için cari yılın Eylül-Ekim aylarında ve dördüncü dönem için sonraki yılın Ocak-Şubat aylarında ilgili kurum ve kuruluşlara posta yolu ile gönderilmektedir. Daha sonra bu formlar esas alınarak faaliyetlere ilişkin hesaplamalar yapılmaktadır.

İktisadi faaliyet kollarına göre gayri safi yurtiçi hasıla tahminlerinde kurumun derlemiş olduğu yıllık ve dönemsel verilerden ve diğer kurumlardan derlenen verilerden yararlanılmaktadır. TÜİK dışında veri derlenen kurum ve kuruluşların bazıları şu şekilde sıralanmıştır: T.C. Merkez Bankası, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, DSİ, TEİAŞ, PTT Genel Müdürlüğü, BOTAŞ, T.C. Devlet Demir Yolları, Türk Telekom, Türkiye Denizcilik İşletmeleri, THY, özel havayolu şirketleri, bankalar, menkul değerler şirketleri, aracı kuruluşlar, sigorta şirketleri, kar amacı olmayan kuruluşlar, KİT.

Kapsanan Dönem Veri İşleme ve Revizyon

- **Kapsanan dönem:** Dönemler itibariyle gayri safi yurtiçi hasıla tahmin dönemlerinde;
- I. Dönemde Ocak-Şubat-Mart ayları
- II. Dönemde Nisan-Mayıs-Haziran ayları
- III. Dönemde Temmuz-Ağustos-Eylül ayları
- IV. Dönemde Ekim-Kasım-Aralık ayları kapsamaktadır.

- **Veri işleme:** Türkiye'nin gayri safi yurtiçi hasıla istatistikleri sadece Türkiye İstatistik Kurumu tarafından işlenmektedir.

- **Revizyon:** Cari ve sabit fiyatlarla 1998 bazlı GSYH serisi, 8 Mart 2008 tarihinden itibaren yayımlanmaya başlamıştır.

GELİR YÖNTEMİNE GÖRE GAYRİ SAFİ YURTIÇİ HASILA (1987 BAZLI)

- **Tanım:** Gelir yöntemiyle GSYH, ülkedeki tüm üretici birimler için katma değeri oluşturan maliyet bileşenlerinin toplanmasıdır. Tahminler, dönemler itibariyle cari (1987 bazlı) fiyatlarla hesaplanmakta ve sonuçları haber bülteni şeklinde yayımlanmaktadır.
- **Üretim ve İthalat Vergileri:** Üretici birimlerin üretim faaliyetleriyle ilgili olarak devlete yaptıkları zorunlu ve karşılıksız ödemelerdir. Bunlar ulusal hesaplar sisteminde, ürün üzerindeki vergiler ve üretim üzerindeki diğer vergiler şeklinde sınıflandırılmaktadır.
- **(Eksi) Sübvansiyonlar:** İzlenen ekonomik ve sosyal politikalar gereğince devlet tarafından ülkede yerleşik kamu ve özel üretici birimlere yapılan karşılıksız cari transferlerdir.
- **Sabit Sermaye Tüketimi:** Üreticilerin sahip olduğu ve üretim sürecinde kullanılan sabit sermayenin cari değerinde, fiziki yıpranma sonucu meydana gelen azalma olarak tanımlanmaktadır.
- **İşgücü Ödemeleri:** Müteşebbis tarafından, çalışanlara, yaptıkları iş karşılığında bir hesap döneminde ödenebilir olan nakdi ve aynı değerlerin toplam tutarıdır.
- **İşletme Artığı:** Katma değerden; net dolaylı vergiler, sabit sermaye tüketimi ve işgücü ödemelerinin düşülmesiyle bulunan artıktır.

- ▶ **Sınıflamalar:** ISIC.Rev.2 kullanılmaktadır.
- ▶ **Uluslararası ve bölgesel yönerge:** Dönemler itibariyle Gayri Safi Yurtiçi Hasıla hesapları Avrupa Hesaplar Sistemi'ne göre tahmin edilmektedir.
- ▶ **Gelir yöntemiyle gayri safi yurtiçi hasılanın bileşenleri;**
 - ▶ üretim ve ithalat vergileri,
 - ▶ (eksi) sübvansiyonlar,
 - ▶ sabit sermaye tüketimi,
 - ▶ işgücü ödemeleri
 - ▶ işletme artığıdır.
- ▶ **Coğrafi Kapsam:** Üçer aylık dönemler itibariyle gelir yöntemine göre GSYH tahminlerinde kapsam tüm Türkiye'dir.
- ▶ **Değer hesaplama:** Gelir yöntemiyle gayri safi yurtiçi hasıla değerleri cari fiyatlarla (1987=100) hesaplanmaktadır.
- ▶ **Dönem:**Yılda bir defa üçer aylık dönemler itibariyle yayımlanmaktadır.
- ▶ **Metod:** Gayri safi yurtiçi hasıla tahminlerinde TÜİK'in derlemiş olduğu yıllık ve dönemsel veriler ile kurum dışı kuruluşlardan derlenen verilerden yararlanılmaktadır.
- ▶ **Kurum içerisinden ilgili birimlerden alınan veriler:** Üretim Hesaplarının alt sektör verileri, Kısa Dönemli İş İstatistikleri, Hanehalkı İşgücü İstatistikleri, Fiyat Endeksleri.
- ▶ **İdari kayıtlardan alınan veriler:** Maliye Bakanlığı, Sayıştay Raporları, SGK ve vb. ile işyeri faaliyet raporlarıdır.
- ▶ **Kapsanan dönem:** Hesaplamaların yayımlanma tarihi: 30 Haziran
- ▶ **Veri işleme:** Türkiye'nin gayri safi yurtiçi hasıla istatistikleri sadece Türkiye İstatistik Kurumu tarafından işlenmektedir.
- ▶ **Revizyon:** 1998 bazlı Gelir yöntemiyle GSYH serisi ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

Harcama Yöntemi ile Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) (1998 Bazlı)

- Harcama yöntemiyle gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH), bir ekonomide belli bir dönemde tüketime ve yatırıma yönelik olarak tüm nihai mal ve hizmetlere yapılan toplam harcamalar ile net ihracattan oluşmaktadır.
- Harcamalar yöntemiyle gayri safi yurtiçi hasıla tahminleri dönemler itibariyle cari ve 1998 yılı sabit fiyatlarıyla harcama kalemlerine göre hesaplanmakta ve sonuçları haber bülteni şeklinde yayımlanmaktadır.
- **Sınıflamalar:** Amaca Yönelik Kişisel Tüketim Sınıflaması (AYKTS)
- **Uluslararası ve bölgesel yönerge:** Dönemler itibariyle gayri safi yurtiçi hasıla hesapları Avrupa Hesaplar Sistemi'ne göre tahmin edilmektedir.
- **Kapsanan işlemler:** Gayri safi yurtiçi hasıla harcama bileşenleri;
 - - Hanehalklarının Nihai Tüketim Harcamaları,
 - - Devletin Nihai Tüketim Harcamaları,
 - - Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumu,
 - - Stok Değişimi,
 - - Mal ve Hizmet İhracatı,
 - - (Eksi) Mal ve Hizmet İthalatıdır.

Harcamalar Yöntemiyle Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (cari fiyatlarla), 1998-2011									
Yıllar	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla	Yerleşik Hanehalklarının Tüketimi	Yerleşik ve Yerleşik Olmayan Hanehalklarının Yurtiçi Tüketimi	(Eksi) Yerleşik Olmayan Hanehalklarının Yurtiçi Tüketimi	Yerleşik Hanehalklarının Yurtdışı Tüketimi	Devletin Nihai Tüketim Harcamaları	Maaş, Ücret	Mal ve Hizmet Alımları	Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumu
1998	70.203.147	46.668.561	49.694.150	3.472.963	447.373	7.197.730	4.651.179	2.546.552	16.046.649
1999	104.595.916	71.641.318	74.994.397	3.955.789	602.711	12.791.000	8.226.319	4.564.681	19.809.568
2000	166.658.021	117.499.253	124.767.959	8.324.327	1.055.622	19.542.975	11.918.856	7.624.119	33.986.629
2001	240.224.083	164.299.067	179.986.710	17.790.308	2.102.665	29.778.962	17.904.108	11.874.853	38.293.820
2002	350.476.089	238.399.083	259.441.149	23.886.509	2.844.442	44.615.308	26.533.445	18.081.863	58.601.708
2003	454.780.659	324.015.751	345.722.739	24.852.807	3.145.820	55.483.632	35.253.787	20.229.844	77.366.472
2004	559.033.026	398.559.246	423.619.916	28.679.220	3.618.550	66.802.142	41.573.371	25.228.771	113.716.568
2005	648.931.712	465.401.759	490.692.217	29.161.491	3.871.033	76.498.649	45.811.549	30.687.100	136.475.134
2006	758.390.785	534.849.206	564.897.493	34.025.134	3.976.846	93.525.263	52.756.008	40.769.255	169.044.693
2007	843.178.421	601.238.607	628.733.500	31.742.044	4.247.151	107.815.962	59.601.255	48.214.707	180.598.317
2008	950.534.251	663.944.252	695.619.985	36.241.015	4.565.282	121.681.099	66.986.764	54.694.335	189.094.334
2009	952.558.579	680.768.339	714.245.241	39.888.549	6.411.648	140.028.924	75.829.979	64.198.944	160.718.033
2010	1.098.799.348	787.752.785	819.223.624	38.723.122	7.252.283	157.513.643	87.344.368	70.169.275	207.815.565
2011	1.294.892.893	920.792.380	959.018.511	46.572.553	8.346.422	180.670.156	100.906.381	79.763.776	283.163.025

Harcamalar Yöntemiyle Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (cari fiyatlarla), 1998-2011 (DEVAM)

Yıllar	Kamu Sektörü	Makine- Teçhizat	İnşaat	Özel Sektör	Makine- Teçhizat	İnşaat	Stok Değişimleri	Mal ve Hizmet İhracatı	(Eksi) Mal ve Hizmet İthalatı
1998	3.219.178	907.552	2.311.627	12.827.470	8.231.200	4.596.271	-522.264	14.979.695	14.167.223
1999	4.606.657	1.425.851	3.180.806	15.202.911	8.739.969	6.462.942	193.060	20.333.328	20.172.359
2000	7.749.411	2.185.555	5.563.856	26.237.218	16.935.399	9.301.819	622.907	33.494.716	38.488.459
2001	10.165.657	2.606.819	7.558.838	28.128.163	16.289.675	11.838.488	-2.058.290	65.919.607	56.009.082
2002	15.211.265	4.353.696	10.857.569	43.390.442	25.745.309	17.645.133	3.131.331	88.380.641	82.651.981
2003	15.361.124	3.709.302	11.651.822	62.005.348	38.493.150	23.512.197	2.660.221	104.575.145	109.320.562
2004	16.339.107	3.870.323	12.468.784	97.377.460	63.431.620	33.945.840	-5.319.662	131.660.988	146.386.256
2005	21.410.353	5.046.606	16.363.747	115.064.780	76.189.662	38.875.118	-6.756.351	141.826.467	164.513.946
2006	25.745.598	4.551.924	21.193.674	143.299.095	92.179.719	51.119.375	-1.782.719	171.926.483	209.172.139
2007	28.674.618	4.969.576	23.705.042	151.923.699	92.966.790	58.956.909	-2.961.137	188.224.755	231.738.081
2008	36.725.067	6.653.631	30.071.436	152.369.267	92.147.661	60.221.606	17.949.462	227.252.949	269.387.845
2009	35.335.252	6.222.501	29.112.751	125.382.781	80.423.027	44.959.753	-18.427.286	222.102.643	232.632.073
2010	43.406.876	6.656.300	36.750.576	164.408.689	108.677.222	55.731.467	6.707.721	233.045.907	294.036.273
2011	48.580.935	7.118.586	41.462.349	234.582.091	158.034.071	76.548.019	25.056.697	308.293.720	423.083.086

Harcamalar Yöntemiyle Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (1998 fiyatlarıyla), 1998-2011									
Yıl	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla	Yerleşik Hanehalklarının Yurtiçi Tüketimi	Yerleşik ve Yerleşik Olmayan Hanehalklarının Yurtiçi Tüketimi	(Eksi) Yerleşik Olmayan Hanehalklarının Yurtiçi Tüketimi	Yerleşik Hanehalklarının Yurtdışı Tüketimi	Devletin Nihai Tüketim Harcamaları	Maaş, Ücret	Mal ve Hizmet Alımları	Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumu
1998	70.203.147	46.668.561	49.694.150	3.472.963	447.373	7.197.730	4.651.179	2.546.552	16.046.649
1999	67.840.570	46.707.900	48.861.561	2.574.569	420.909	7.487.233	4.737.911	2.749.322	13.445.804
2000	72.436.399	49.444.450	52.804.768	3.823.797	463.478	7.910.764	4.704.248	3.206.516	15.794.125
2001	68.309.352	46.182.645	49.911.265	4.200.632	472.012	7.826.844	4.878.269	2.948.574	11.060.447
2002	72.519.831	48.372.691	52.365.143	4.529.864	537.412	8.283.079	4.958.462	3.324.617	12.684.573
2003	76.338.193	53.295.981	57.160.510	4.402.691	538.162	8.066.780	5.012.060	3.054.720	14.481.761
2004	83.485.591	59.143.619	62.966.589	4.381.203	558.233	8.553.886	5.024.245	3.529.641	18.589.131
2005	90.499.731	63.787.207	67.704.926	4.513.068	595.349	8.766.884	4.985.096	3.781.789	21.821.588
2006	96.738.320	66.749.821	70.792.710	4.555.409	512.520	9.506.407	5.006.997	4.499.411	24.714.467
2007	101.254.625	70.421.398	74.106.803	4.232.799	547.394	10.127.098	5.060.735	5.066.363	25.480.808
2008	101.921.730	70.198.486	73.800.315	4.084.770	482.942	10.304.175	5.042.711	5.261.464	23.912.294
2009	97.003.114	68.597.603	72.348.575	4.427.934	676.962	11.105.788	5.112.949	5.992.839	19.358.027
2010	105.885.644	73.174.350	76.651.527	4.208.987	731.810	11.325.193	5.172.463	6.152.730	25.270.576
2011	114.873.979	78.799.793	82.191.685	4.039.437	647.544	11.834.486	5.376.746	6.457.740	29.884.683

Güncel Ekonomik / İstatistik Göstergeleri

Harcamalar Yöntemiyle Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (1998 fiyatlarıyla), 1998-2011 (DEVAM)									
Yıl	Kamu Sektörü	Makine- Teçhizat	İnşaat	Özel Sektör	Makine- Teçhizat	İnşaat	Stok Değişimleri	Mal ve Hizmet İhracatı	(Eksi) Mal ve Hizmet İthalatı
1998	3.219.178	907.552	2.311.627	12.827.470	8.231.200	4.596.271	-522.264	14.979.695	14.167.223
1999	3.055.483	935.999	2.119.484	10.390.321	5.861.541	4.528.780	460.671	13.379.939	13.640.979
2000	3.590.225	992.273	2.597.953	12.203.900	7.695.601	4.508.299	376.782	15.518.227	16.607.950
2001	2.866.502	672.921	2.193.581	8.193.945	4.479.696	3.714.249	-392.956	16.128.964	12.496.592
2002	3.103.081	857.856	2.245.225	9.581.492	5.203.438	4.378.054	1.043.981	17.239.803	15.104.296
2003	2.633.683	657.753	1.975.930	11.848.078	6.812.876	5.035.202	729.179	18.421.633	18.657.142
2004	2.460.085	612.965	1.847.120	16.129.047	10.094.784	6.034.263	-734.283	20.478.591	22.545.355
2005	3.074.058	826.024	2.248.034	18.747.529	12.255.011	6.492.518	-681.313	22.095.181	25.289.816
2006	3.154.521	673.013	2.481.508	21.559.946	13.747.899	7.812.047	-764.038	23.563.374	27.031.712
2007	3.352.767	758.550	2.594.217	22.128.041	13.831.164	8.296.877	-135.869	25.275.168	29.913.978
2008	3.780.105	910.781	2.869.324	20.132.189	12.862.368	7.269.820	217.211	25.968.236	28.678.672
2009	3.755.945	790.100	2.965.845	15.602.082	9.921.673	5.680.409	-2.140.473	24.660.528	24.578.358
2010	4.419.507	886.697	3.532.810	20.851.069	14.165.993	6.685.076	281.357	25.500.932	29.666.764
2011	4.276.841	801.028	3.475.813	25.607.842	17.825.108	7.782.735	14.184	27.157.423	32.816.590

Harcamalar Yöntemiyle Gayri Safi Yurtiçi Hasıla Payları (1998 fiyatlarıyla), 1998-2011									
Yıl	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla	Yerleşik Hanehalklarının Tüketimi	Yerleşik ve Yerleşik Olmayan Hanehalklarının Yurtiçi Tüketimi	(Eksi) Yerleşik Olmayan Hanehalklarının Yurtiçi Tüketimi	Yerleşik Hanehalklarının Yurtdışı Tüketimi	Devletin Nihai Tüketim Harcamaları	Maaş, Ücret	Mal ve Hizmet Alımları	Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumu
1998	100,0	66,5	70,8	4,9	0,6	10,3	6,6	3,6	22,9
1999	100,0	68,8	72,0	3,8	0,6	11,0	7,0	4,1	19,8
2000	100,0	68,3	72,9	5,3	0,6	10,9	6,5	4,4	21,8
2001	100,0	67,6	73,1	6,1	0,7	11,5	7,1	4,3	16,2
2002	100,0	66,7	72,2	6,2	0,7	11,4	6,8	4,6	17,5
2003	100,0	69,8	74,9	5,8	0,7	10,6	6,6	4,0	19,0
2004	100,0	70,8	75,4	5,2	0,7	10,2	6,0	4,2	22,3
2005	100,0	70,5	74,8	5,0	0,7	9,7	5,5	4,2	24,1
2006	100,0	69,0	73,2	4,7	0,5	9,8	5,2	4,7	25,5
2007	100,0	69,5	73,2	4,2	0,5	10,0	5,0	5,0	25,2
2008	100,0	68,9	72,4	4,0	0,5	10,1	4,9	5,2	23,5
2009	100,0	70,7	74,6	4,6	0,7	11,4	5,3	6,2	20,0
2010	100,0	69,1	72,4	4,0	0,7	10,7	4,9	5,8	23,9
2011	100,0	68,6	71,5	3,5	0,6	10,3	4,7	5,6	26,0

Harcamalar Yöntemiyle Gayri Safi Yurtiçi Hasıla Payları (1998 fiyatlarıyla), 1998-2011 (DEVAM)									
Yıl	Kamu Sektörü	Makine- Teçhizat	İnşaat	Özel Sektör	Makine- Teçhizat	İnşaat	Stok Değişmeleri	Mal ve Hizmet İhracatı	(Eksi) Mal ve Hizmet İthalatı
1998	4,6	1,3	3,3	18,3	11,7	6,5	-0,7	21,3	20,2
1999	4,5	1,4	3,1	15,3	8,6	6,7	0,7	19,7	20,1
2000	5,0	1,4	3,6	16,8	10,6	6,2	0,5	21,4	22,9
2001	4,2	1,0	3,2	12,0	6,6	5,4	-0,6	23,6	18,3
2002	4,3	1,2	3,1	13,2	7,2	6,0	1,4	23,8	20,8
2003	3,5	0,9	2,6	15,5	8,9	6,6	1,0	24,1	24,4
2004	2,9	0,7	2,2	19,3	12,1	7,2	-0,9	24,5	27,0
2005	3,4	0,9	2,5	20,7	13,5	7,2	-0,8	24,4	27,9
2006	3,3	0,7	2,6	22,3	14,2	8,1	-0,8	24,4	27,9
2007	3,3	0,7	2,6	21,9	13,7	8,2	-0,1	25,0	29,5
2008	3,7	0,9	2,8	19,8	12,6	7,1	0,2	25,5	28,1
2009	3,9	0,8	3,1	16,1	10,2	5,9	-2,2	25,4	25,3
2010	4,2	0,8	3,3	19,7	13,4	6,3	0,3	24,1	28,0
2011	3,7	0,7	3,0	22,3	15,5	6,8	0,0	23,6	28,6

- ▶ **Coğrafi Kapsam:** Üçer aylık dönemler itibariyle harcama yöntemine göre GSYH tahminlerinde kapsam tüm Türkiye'dir.
- ▶ **Değer hesaplama:** Harcama yöntemiyle GSYH değerleri cari ve 1998 yılı sabit fiyatlarıyla hesaplanmaktadır.
- ▶ **Dönem:** Dönemsel hesaplamalar aşağıdaki yayın takvimine uygun olarak yayınlanmaktadır:
 - ▶ I. Dönem : 30 Haziran
 - ▶ II. Dönem : 10 Eylül
 - ▶ III. Dönem : 10 Aralık
 - ▶ IV. Dönem : 31 Mart
- ▶ **Metot:** Hanehalklarının nihai tüketim harcamalarının hesaplanmasında "Mal Akımı Yöntemi" kullanılmaktadır. Bu yöntem gereği;
 - ▶ [Yurt içinde üretilen tüketim mallarından yapılan satışların değeri (temel fiyatlarla)
 - ▶ + İthal edilen tüketim malları (CIF)]
 - ▶ + Ulaştırma ve ticaret marjı
 - ▶ - İhraç edilen tüketim malları (FOB)
 - ▶ + Vergiler
 - ▶ = Nihai tüketim değeri (alıcı fiyatlarıyla) elde edilmektedir.
- ▶ Devletin nihai tüketim harcamalarının hesaplanmasında idari kayıtlardan yararlanılmaktadır. Gayri safi sabit sermaye oluşumunun hesaplanmasında özel sektör yatırımları için mal akımı yöntemi, kamu sektörü için idari kayıtlar ve dönemlik anketlerden elde edilen bilgiler kullanılmaktadır. Mal ihracatı ve ithalatının hesaplanmasında dış ticaret istatistiklerinden yararlanılmaktadır. Hizmet ihracatı ve ithalatının hesaplanmasında ise T.C. Merkez Bankası tarafından derlenen ödemeler dengesi istatistikleri esas alınmaktadır.
- ▶ Gayri safi yurtiçi hasıla tahminlerinde TÜİK'nun derlemiş olduğu yıllık ve dönemsel veriler ile idari kayıtlardan yararlanılmaktadır. T.C. Merkez Bankası, Maliye Bakanlığı, KİT'ler, Bağımsız Kuruluşlar, Döner Sermayeli Kuruluşlardan alınan veriler, ilgili sektörlerde bilgi kaynağı olarak kullanılmaktadır.

- ▶ **Kapsanan dönem:** Dönemlik GSYH tahminleri aşağıdaki ayları kapsamaktadır.
 - ▶ I. Dönem (Ocak-Şubat-Mart)
 - ▶ II. Dönem (Nisan-Mayıs-Haziran)
 - ▶ III. Dönem (Temmuz-Ağustos-Eylül)
 - ▶ IV. Dönem (Ekim-Kasım-Aralık)

- ▶ **Veri işleme:** GSYH istatistikleri sadece Türkiye İstatistik Kurumu tarafından işlenmektedir.

- ▶ **Revizyon:** Cari ve sabit fiyatlarla 1998 bazlı GSYH serisi, 8 Mart 2008 tarihinden itibaren yayınlanmaya başlanmıştır.

İllere Göre Gayri Safi Yurtiçi Hasıla

- **Sınıflamalar:** ISIC Rev.2 sınıflaması kullanılmıştır.
- **Uluslararası ve bölgesel yönerge:** İllere göre GSYH hesaplamaları Birleşmiş Milletler tarafından yayınlanan 1968 Ulusal Hesaplar Sistemine göre yapılmıştır. İktisadi faaliyet kollarına göre iller itibariyle cari ve sabit (1987 yılı) fiyatlarla 81 ile ilişkin (İstatistik Bölge Birimleri Sınıflaması, İBBS Düzey 3) gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH) hesaplamaları yapılmıştır. İller itibariyle GSYH değerleri cari ve 1987 sabit fiyatlarla yıllık olarak üretim yöntemine göre hesaplanmıştır.
- **Veri kaynakları:** İktisadi faaliyet kollarına göre iller itibariyle GSYH hesaplamalarında, Türkiye İstatistik Kurumunun il bazında derlemiş olduğu istatistiki verilerden ve TÜİK dışı kurum ve kuruluşlardan derlenen il bazında verilerden yararlanılmıştır. TÜİK dışında il bazında veri derlenen kurum ve kuruluşlar şu şekilde sıralanmıştır: T.C. Merkez Bankası, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, DSİ, TEİAŞ, PTT Genel Müdürlüğü, BOTAŞ, T.C. Devlet Demir Yolları, Türk Telekom, Türkiye Denizcilik İşletmeleri, Özel Havayolları, Belediyeler, Bankalar, Menkul Değerler, Aracı Kuruluşlar, Sigortalar, Kar Amacı Olmayan Kuruluşlar, Genel ve Katma Bütçeli Kuruluşlar, KİT, İl Özel İdareleri.
- **Veri derleme yöntemi:** İktisadi faaliyet kollarına göre iller itibariyle GSYH hesaplamalarında, sektörler itibariyle TÜİK'nun derlemiş olduğu il bazında verilerden ve dış kurum ve kuruluşlardan posta yolu ile il bazında derlenen verilerden yararlanılmıştır.
- **En son güncellendiği tarih:** 1987-2001 yıllarını içeren iller itibariyle GSYH hesaplamalarına ilişkin revize çalışması yoktur.

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer

(Regional Gross Value Added)

- **Kapsam:** İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS) Düzey 2, 26 bölgeye göre bir bölgede yerleşik birimler tarafından yaratılan bölgesel gayri safi katma değer cari fiyatlarla, tarım, sanayi ve hizmetler ayrıntısında hesaplanmaktadır.
- **Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD):** Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.
- **Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer:** Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değer yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile, TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir.
Hesaplanan bu değer in ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile, dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.
- **Sınıflamalar:** Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması NACE Rev 1.1 kullanılmaktadır.

- ▶ **Uluslararası ve bölgesel yönerge:** Bölgesel gayri safi katma değer hesaplamaları Avrupa Birliği tarafından yayımlanan 1995 Avrupa Hesaplar Sistemi (ESA-95) ve Birleşmiş Milletler tarafından yayımlanan 1993 Ulusal Hesaplar Sistemine (SNA-93) göre yürütülmektedir.

İktisadi faaliyet kollarına göre cari fiyatlarla yıllık olarak yapılan bölgesel gayri safi katma değer hesaplamaları İBBS Düzey 2'ye göre tarım, sanayi, hizmetler ayrımında derlenmektedir.

- ▶ **Veri kaynakları:** İktisadi faaliyet kollarına göre bölgeler itibariyle GSKD hesaplamalarında, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından bölgesel bazda derlenen tarım istatistikleri, yıllık sanayi ve hizmet istatistikleri ve hanehalkı işgücü istatistikleri kullanılmaktadır.

Bu istatistiklerin yanı sıra diğer bazı istatistikler (tüketici fiyat istatistikleri, bölgesel satınalma gücü paritesi vb. gibi) ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı vb. idari kayıtlar çeşitli düzeylerde kullanılmaktadır.

- ▶ **En son güncellendiği tarih:** 2007-2008 dönemine ilişkin Bölgesel GSKD hesapları 26.04.2011 tarihinde yayınlanmıştır.

ARZ-KULLANIM ve GİRĐİ-ÇIKTI TABLOLARI

(SUPPLY-USE and INPUT-OUTPUT TABLES)

- **Tanım:** Arz, kullanım ve girdi-çıkı tabloları; bir ekonomide üretilen ve satın alınan mal ve hizmetlerin ayrıntılı olarak analiz edilmesini sağlayan tablolardır.

Tablolar, Ulusal Hesaplar Sisteminin temelini oluşturur, arz ve talebin bütünleştirilmesinde önemli role sahiptir, ekonomik istatistiklerle uyumlu bir çerçeve oluşturur, tanım ve sınıflamalar arasında tutarlılık sağlar ve farklı kaynaklardan derlenen verilerin sayısal tutarlılığı için uygun bir çerçeve oluşturur.

- **Arz Tablosu:** Sanayiler tarafından ana ve yan faaliyete bağılı olarak üretilen ürünler ile ithal edilen mal ve hizmetleri gösterir.

Satırlarda ürünler, sütunlarda ise sanayiler yer alır. Yurtiçi üretim temel fiyatlarla, ithalat ise cif değerlidir.

Ticaret ve taşımacılık marjları ve net vergi matrisleri olarak adlandırılan değerlendirme matrisleri yardımıyla temel fiyatlarla olan tablolar alıcı fiyatlarına dönüştürülür.

Tabloda ayrıca yerleşiklerin yurtdışından doğrudan satın alışları ve ithalat üzerindeki cif / fob düzeltmesi bulunur.

- **Kullanım Tablosu:** Sanayilerin ana ve yan faaliyet üretimleri için satın aldıkları mal ve hizmet girdilerini gösterir. Sütunlar itibariyle sanayilerin üretim maliyetini gösterir ve bütün ara maliyetler alıcı fiyatlarıyla ölçülür. Girişim tarafından indirilemeyen KDV alıcı fiyatlarına dahildir.

Satırlar itibariyle ise, toplam mal ve hizmet arzının hangi sanayiler ve nihai talep unsurları tarafından kullanıldığını gösterir.

Tabloda yerleşiklerin yurtdışında yaptıkları doğrudan satın alışlar da yer almaktadır. Kullanım tablosu üç bölümden oluşur.

- ▶ **Ara tüketim bölümü:** (*Intermediate use*): Sanayi ve ürünlerin ara tüketimini ifade eder. Birincil ve ikincil faaliyet üretimi için gerekli mal ve hizmetleri gösterir.
- ▶ **Nihai talep bölümü:** (*Final uses*): Hanehalkı, devlet ve hanehalklarına hizmet eden kar amacı olmayan kuruluşların nihai tüketimi, gayri safi sermaye oluşumu, stok değişimi ve ihracat için ürün kullanımlarını gösterir.
- ▶ **Katma değer unsurları bölümü:** (*Value Added components*): Sanayilere göre çalışanlara yapılan ödemeler, üretim üzerindeki vergi ve sübvansiyonlar, net faktör gelirleri ve sabit sermaye tüketimini gösterir.
- ▶ **Girdi-Çıktı Tablosu:** Arz ve kullanım tablolarından elde edilir. Satır ve sütun sayısı eşit kare matris şeklindedir.
Girdi-Çıktı Tabloları ürün, sanayi veya karma teknoloji varsayımlarına göre üründen ürüne veya sanayiden sanayiye olmak üzere hazırlanabilir.
Tabloların bir çok kullanım alanı vardır. Bunlardan bazıları:
Ekonominin yapısal analizi ve planlaması, üretimin analizi, talep yapısının analizi, fiyat ve maliyet analizi, ithalat ve ihracatın analizi, yatırımların analizi, verimlik analizi, duyarlılık analizi ve etki analizidir.
- ▶ **Sınıflamalar:** 1990 yılına kadar hazırlanan tablolarda ISIC Rev.2, 1996 ve 1998 yıllarında ISIC Rev.3 ve US97, 2002 yılından sonra hazırlanan tablolarda ise Avrupa Birliği ülkelerinde kullanılan NACE Rev.1.1 ve CPA 2002 sınıflamaları kullanılmıştır.
- ▶ **Uluslararası ve bölgesel yönerge:** 1998 yılına kadar hazırlanan arz- kullanım ve girdi-çıktı tablolarında Birleşmiş Milletler Ulusal Hesaplar Sistemi (SNA'93), 2002 ve sonraki yıllarda hazırlanan tablolarda ise Avrupa Hesaplar Sistemi (ESA'95) kullanılmıştır.

Coğrafi Kapsam: Arz ve kullanım tablolarında kapsam tüm Türkiye'dir.
Arz ve kullanım tabloları cari fiyatlarla hazırlanmaktadır.

Veri kaynakları: Arz ve kullanım tablolarının hazırlanmasında tamsayım ve örnekleme yöntemleriyle derlenen ve idari kayıtlardan alınan veriler kullanılmaktadır.

Temel veri kaynağını Türkiye İstatistik Kurumu'nun ilgili birimlerince derlenen veriler oluşturmaktadır. Bu veriler:

- Yıllık sanayi ve hizmet istatistikleri
- Yıllık mali aracı kuruluş istatistikleri
- Sanayi ürün istatistikleri
- Kısa dönemli iş istatistikleri
- Sektörel istatistikler
- Bitkisel üretim istatistikleri
- Hayvancılık istatistikleri
- Su ürünleri istatistikleri
- Turizm istatistikleri
- Hanehalkı bütçe istatistikleri
- Hanehalkı işgücü istatistikleri
- Fiyat istatistikleri
- Dış ticaret istatistikleri

- ▶ ***İdari kayıtlardan alınan veriler:***
- ▶ *T.C.Merkez Bankası:* Ödemeler Dengesi istatistikleri
- ▶ *Hazine Müsteşarlığı:* KİT sübvansiyonları
- ▶ *Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı:* Bitkisel kesim, hayvancılık ve su ürünleri sübvansiyonları
- ▶ *Maliye Bakanlığı:* KDV ve ÖTV vb. ürün ve üretim üzerindeki vergiler ile COFOG sınıflamasına göre devlet harcamaları
- ▶ *Orman ve Su İşleri Bakanlığı:* Ormancılık istatistikleri
- ▶ Ayrıca kamu kurumlarına ait işletmelerin anket sonuçları ile YDK raporları, işyeri faaliyet raporları vb. incelenmek suretiyle, hesaplamalar nihai hale getirilmektedir.
- ▶ Kapsanan Dönem: Arz ve Kullanım Tabloları yıllık olarak hazırlanmaktadır.

ULUSLAR ARASI KARŞILAŞTIRMALARDA
SATIN ALMA GÜCÜ PARİTESİ (SGP) ÇALIŞMALARI
(PURCHASING POWER PARITY (PPP) STUDIES
FOR INTERNATIONAL COMPARISONS)

- Ülkelerarası iç fiyat farklılıkları nedeniyle, özellikle son yıllarda, ülkelerarası gelir karşılaştırmalarında Satın Alma Gücü Paritesine (SGP) göre hesaplanan gelir rakamlarının kullanılmasına ağırlık verilmektedir.
- SGP'ne göre belirlenen döviz kurunda ülkelerarası iç fiyat farklılıkları ortadan kaldırılmıştır.
- Bu yöntemde 1 doların değeri ABD'deki satın alma değeri olarak tanımlanır. Ülkelerin gerçekleştirdikleri toplam katma değer (GSYH) ABD'de de olsaydı ne kadarlık bir değere sahip olurdu mantığı ile hareket edilir.
- Belirli bir mal ve hizmet sepeti oluşturularak, bu sepetteki mal ve hizmetlerin satın alınması için ödenmesi gereken dolar miktarı ve aynı mal ve hizmetlerin başka bir ülkede satın alınması durumunda ödenmesi gereken ulusal para miktarı bulunur. Hesaplanan bu iki değer oranı, SGP'ne göre yapılacak hesaplamalarda kullanılacak kur oranını verir. Örneğin; bir öğle yemeği Chicago'da 20 Dolar, aynı yemek İstanbul'da 60 TL ise SGP'ne göre dolar kuru $(60/20=3)$ TL olur.

- ▶ **Sınıflamalar:** SGP Programı çerçevesinde, Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH)'ya ilişkin harcamalar tanım, kapsam, sınıflama ve hesaplama kuralları bakımından ESA 95'e göre sınıflandırılmaktadır.
- ▶ **Uluslararası ve bölgesel yönerge:** Satınalma Gücü Paritesi hesaplamasına yönelik çalışmalar EUROSTAT ve OECD tarafından organize edilen uluslararası karşılaştırma programı çerçevesinde yürütülmektedir.
- ▶ **Veri gereksinimi:** EUROSTAT ve OECD organizasyonunda yürütülen karşılaştırma programı kapsamında, SGP, ülkelerin ekonomik faaliyetlerinin temel göstergesi olan GSYH ve bileşenleri esas alınarak hesaplanmaktadır.
- ▶ Çalışmada, GSYH ile bileşenlerine ait uluslararası fiyat ve hacim karşılaştırmalarına yönelik olarak iki temel veri seti kullanılmaktadır. Bunlar;
 - Yıllık ortalama fiyatlar,
GSYH'nın ayrıntılı ulusal harcama ağırlıkları.
 - ▶ Yıllık ortalama fiyatlar, tüm katılımcı ülkelerin ortaklaşa belirlediği mal ve hizmet sepetine ait fiyatlardır.
 - ▶ Ayrıntılı ulusal harcama ağırlıkları ise, GSYH'nın temel başlıklar düzeyindeki harcama değerlerinden elde edilmektedir.
- ▶ **Coğrafi kapsam:** Çalışmaya ilişkin derlenen fiyatlar ve harcama ağırlıkları ulusal değerleri yansıtmaktadır.

Seçilmiş Ülkeler itibarıyla kişi başına reel GSYH değerleri (SGP, ABD=1,00)						
Ülkeler	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lüksemburg	68372	78573	84559	89156	82973	86226
Norveç	47640	53846	55874	61332	54708	57231
İsviçre	35478	39141	42746	45641	44773	46622
ABD	42414	44522	46227	46647	45087	46588
Hollanda	35111	38088	40736	42929	41089	42175
Avustralya	35115	37105	39067	39058	39971	40719
İrlanda	38896	42522	45418	42575	39750	40458
Danimarka	33196	36048	37723	39841	38299	40170
Avusturya	33637	36586	38073	39785	38834	40017
İsveç	32701	35703	38478	39613	37336	39326
Kanada	35106	36863	38350	38989	37853	39070
Belçika	32195	34240	35646	37005	36698	37676
Almanya	31117	33552	35559	37115	36048	37411
Finlandiya	30708	33140	36167	38080	35693	36477
İngiltere	32732	34998	35736	35882	34483	35715
İzlanda	34992	35831	37171	39521	36718	35642
Fransa	29554	31426	33144	34162	33724	34148
Japonya	30312	31839	33536	33805	32062	33751
İtalya	28280	30399	32056	33372	32397	31962
İspanya	27392	30406	32233	33130	32146	31888
Türkiye	11391	12895	13894	15025	14442	15666
Meksika	12461	13741	14486	15267	14397	15200
Şili	12194	13033	13888	14570	14335	15107
Güney Afrika	8601	9263	9948	10404	10206	10669
Endonezya	3207	3449	3727	3987	4155	4334
Not: Seçilmiş ülkeler						
Kaynak : OECD, Mart 2012						

► **Hesaplama Kuralları**

SGP hesaplaması, ülkeler tarafından sağlanan ulusal yıllık ortalama fiyatların bir seti ile GSYH'ya ilişkin ayrıntı harcama ağırlıkları temelinde gerçekleştirilmektedir.

Fiyatlar, ortak bir mal ve hizmet sepetinden seçilen iyi tanımlanmış ürünlere ilişkin fiyatları temsil etmektedir.

Karşılaştırma Programı çerçevesindeki diğer veri gereksinimleri, yıllık döviz kuru değeri ile referans yılına ilişkin yıl ortası nüfus değerleridir.

► **Fiyat verilerinin kaynağı**

Fiyat verileri şu kaynaklardan derlenmektedir;

- tüketim mal ve hizmetleri için; perakende satış yapan işyerleri ve hizmet işyerleri,
- kira verileri için; Hanehalkı Bütçe Anketi sonuçları,
- yatırım malları için; dağıtıcı, ithalatçı ve üretici firmalar,
- inşaat grubu için; inşaat firmaları,
- ücretlilere yapılan ödemeler için; resmi kayıtlar.

► **Harcama verilerinin kaynağı:** Harcama verilerinin temel veri kaynağı, Ulusal Hesap verileridir.

► **Derlenen verilerin niteliği:** Fiyat verileri satın alıcının ödediği gerçek değerleri yansıtmaktadır. Harcama verileri ise, ortak bir sınıflama temelinde, ürün gruplarına göre sınıflandırılmış GSYH değerlerini ifade etmektedir.

► **Derleme uygulamaları:**

► **Veri işleme sistemi**

Veriler EUROSTAT tarafından, SGP hesaplamasına yönelik olarak geliştirilmiş yazılım kullanılarak işlenmektedir.

► **Veri iletme sistemi**

Veriler EUROSTAT'a, EDAMIS veri transfer sistemi ile iletilmektedir.

► **Verilerin iletme zamanı**

Fiyat ve harcama verileri, EUROSTAT'a belirlenmiş bir takvime göre iletilmektedir.

► **Yıllık Fiyat Verileri**

Tüketim mal ve hizmetlerine ilişkin yıllık ortalama fiyatlar, Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) kullanılarak elde edilmektedir.

GSYH'nın diğer ana gruplarına ilişkin ortalama yıllık fiyatlar için yıl ortası fiyatlar derlenmektedir.

MİLLİ GELİRİN ÖLÇÜLMESİNDE BAZI GÜÇLÜKLER

- 1. Malların kalitelerindeki iyileştirmeler
- 2. Ev halkının kendisi için üretimi
- 3. Kayıt dışı üretim faaliyetleri

Güncel Ekonomik / İstatistik Göstergeleri

İSTİHDAM VE İŞSİZLİK

- 1. TAM İSTİHDAM
- 2. ÜRETİM FAKTÖRÜ
 - EMEK
 - SERMAYE
 - DOĞAL KAYNAK
 - MÜTEŞEBBİS

- İSTİHDAM, ÇALIŞMA VEYA ÇALIŞTIRMA DEMEKTİR.

FAAL NÜFUS

- BİR ÜLKE NÜFUSUNUN 15 YAŞ İLE 64 YAŞ ARASINDA KALAN KISMIDIR.
- İktisaden faal nüfus ya da aktif nüfus da denir.

İŞGÜCÜ

- Faal nüfustan aklen ve bedenen çalışamaz durumda olanlar ile kendi arzuları ile çalışmamayı tercih edenler çıkarıldığında geriye kalan nüfustur.
- Ekonomide çalışma isteği ve gücü olup, geçer ücret seviyesinde ve kanun veya örf ve adetle belirlenmiş çalışma saatlerinde çalışmaya hazır ve razı olan nüfustur.
- İşgücü, istihdam hacmi ve işsizlerin toplamıdır.

İSTİHDAM HACMİ

- İşgücünün kendine ait bir işi olup fiilen çalışan kısmıdır.

İŞGÜCÜNE KATILIM ORANI

- Bu oran, o ekonominin sahip olduğu çalışmaya hazır emek potansiyelinin bir ölçüsüdür.
- $\text{Oran} = (\text{işgücü (15-64 yaş)} / \text{15 yaş üstü nüfus}) * 100$

TAM İSTİHDAM

- İşgücünün tamamının iş bulabilmesi durumudur. İstihdam hacminin işgücüne eşit olduğu durumdur.
- Tam istihdam durumunda, istihdam hacmi işgücüne eşittir. İşsizlik ortadan kalkmıştır.
- Bir ekonomide %3 ve %6'lık doğal işsizlik oranı hariç, işgücünün %94 veya %97'nin iş bulabildiği durumdur.

DOĞAL İŞSİZLİK ORANI

- Gelişmiş ülkelerde %3, gelişmekte olan ülkelerde %6
- Milton Friedman
- Keynesyen (NAIRU)
- NAIRU: enflasyonu hızlandırmayan işsizlik oranıdır.

İŞSİZLİK

- İşgücünün istihdam hacminden büyük olması durumunda ortaya çıkar.
- İşgücü > istihdam hacmi

Göstergeler

Güncel Ekonomik / İstatistik Göstergeleri

- 1. TAM İSTİHDAM
- 2. ÜRETİM FAKTÖRLERİ
 - EMEK
 - SERMAYE
 - DOĞAL KAYNAK
 - MÜTEŞEBBİS

- İSTİHDAM, ÇALIŞMA VEYA ÇALIŞTIRMA DEMEKTİR.

FAAL NÜFUS

- BİR ÜLKE NÜFUSUNUN 15 YAŞ İLE 64 YAŞ ARASINDA KALAN KISMIDIR.
- İktisaden faal nüfus ya da aktif nüfus da denir.

İŞGÜCÜ

- Faal nüfustan aklen ve bedenen çalışamaz durumda olanlar ile kendi arzuları ile çalışmamayı tercih edenler çıkarıldığında geriye kalan nüfustur.
- Ekonomide çalışma isteği ve gücü olup, geçer ücret seviyesinde ve kanun veya örf ve adetle belirlenmiş çalışma saatlerinde çalışmaya hazır ve razı olan nüfustur.
- İşgücü, istihdam hacmi ve işsizlerin toplamıdır.

İSTİHDAM HACMI

- İşgücünün kendine ait bir işi olup fiilen çalışan kısmıdır.

İŞGÜCÜNE KATILIM ORANI

- Bu oran, o ekonominin sahip olduğu çalışmaya hazır emek potansiyelinin bir ölçüsüdür.
- $\text{Oran} = (\text{işgücü (15-64 yaş)} / \text{15 yaş üstü nüfus}) * 100$

TAM İSTİHDAM

- İşgücünün tamamının iş bulabilmesi durumudur. İstihdam hacminin işgücüne eşit olduğu durumdur.
- Tam istihdam durumunda, istihdam hacmi işgücüne eşittir. İşsizlik ortadan kalkmıştır.
- Bir ekonomide %3 ve %6'lık doğal işsizlik oranı hariç, işgücünün %94 veya %97'nin iş bulabildiği durumdur.

DOĞAL İŞSİZLİK ORANI

- Gelişmiş ülkelerde %3, gelişmekte olan ülkelerde %6
- Milton Friedman
- Keynesyen (NAIRU)
- NAIRU: enflasyonu hızlandırmayan işsizlik oranıdır.

İŞSİZLİK

- İşgücünün istihdam hacminden büyük olması durumunda ortaya çıkar.
- İşgücü $>$ istihdam hacmi

İŞSİZLİK TÜRLERİ

- Gizli işsizlik: Bir işi olduğu halde marjinal verimliliği sıfır olan, çalışır görüldüğü halde toplam üretime hiç katkısı olmayanların oluşturduğu işsizliktir.
- Açık işsizlik: Çalışma isteği ve gücü olup, cari ücret seviyesinde ve ayrıca kanun yahut örf ve adetle belirlenmiş çalışma saatlerinde iş aradığı halde iş bulamayanların oluşturduğu işsizliktir.

AÇIK İŞSİZLİK TÜRLERİ

- 1.Friksiyonel işsizlik
- 2.Yapısal işsizlik
- 3.Konjonktürel işsizlik
- 4.Mevsimlik işsizlik
- 5.Doğal işsizlik

AÇIK İŞSİZLİK TÜRLERİ

- Friksiyonel işsizlik: İşgücüne yeni katılan gençler ile çeşitli nedenlerden dolayı mevcut işini bırakıp yeni iş arayanların oluşturduğu işsizlik türüdür. Her ülkede %1 ile %4 arasında Friksiyonel işsiz normaldir.
- Yapısal işsizlik: Zaman içinde üretim teknolojisinde ve tüketici tercihlerinde meydana gelen değişmelerin ekonominin talep ve üretim yapısında yol açtığı değişikliklere işgücünün uyum sağlayamaması sonucu ortaya çıkan işsizlik türüdür.
- -Üretim teknolojisinin değişmesi
- -Tüketici tercihlerinin değişmesi
- Doğal işsizlik= Friksiyonel işsizlik+ Yapısal işsizlik

- Mevsimlik İşsizlik: Ekonominin bazı sektörlerinde işgücü talebinin yılın bazı mevsimlerine yığılması nedeniyle işgücü talebinin düşük olduğu veya hiç olmadığı mevsimlerde ortaya çıkan işsizlik türüdür.

- Konjonktürel işsizlik: Bir konjonktür devresinin resesyon (daralma) döneminde ortaya çıkan işsizlik türüdür. Bu işsizlik, konjonktür devresinin daralma döneminde ortaya çıkar.
- Daralma küçükse resesyon, büyük ve derinse depresyon denir.
- Bir genişleme dönemi ile bir daralma döneminden oluşan zaman aralığına konjonktür devresi denir.

OKUN KANUNU

- Arthur OKUN
- Bir konjonktür devresinin daralma döneminde GSYİH açığı ile işsizlik oranı arasındaki ilişkiyi gösterir.
- Bu kanunun birinci uygulaması, GSYİH açığının doğuracağı işsizliği ele alır. Bir konjonktür devresinin daralma döneminde yer alan herhangi bir yıla %3 büyüklüğünde bir GSYİH açığı %1 işsizlik doğurur.

- Tam istihdam seviyesinde elde edilen GSYİH'ya potansiyel GSYİH denir.
- Cari GSYİH, potansiyel GSYİH den büyük, küçük veya eşit olabilir.
- Cari GSYİH'nın potansiyel GSYİH den düşük olması durumunda GSYİH açığı ortaya çıkar.

İŞSİZLİĞE YOL AÇAN FAKTÖRLER

- 1. Gizli işsizliğin sebeplerinin değerlendirilmesi
- Gizli işsizliği belirleyen iki temel etken (ceteris paribus):
 - -Kamu sektörünün GSYH içindeki payı
 - -Tarım sektörünün GSYH içindeki payı
- Kamu ve Tarım sektörünün GSYH içindeki payı azaldıkça gizli işsizlik azalır. Aralarında doğrusal bir ilişki vardır.

AÇIK İŞSİZLİĞİN SEBEPLERİ

- Açık işsizliği belirleyen etkenler (ceteris paribus)
- -işgücü piyasasının performansı
- -üretim teknolojisinin değişmesi
- -tüketici tercihlerinin değişmesi
- -mevsimlerin etkisi
- -iktisadi dalgalanmalar
- -emek mobilitesi (akışkanlığı): işgücünün ülke içinde ve dışında hareket edebilme kabiliyetidir.
- -ücret katılığı: işgücü piyasasında işgücü arzı işgücü talebini aştığında ücretlerin düşmemesi yerinde saymasıdır.

İŞGÜCÜ PİYASASINDA ÜCRETLER NEDEN KATIDIR?

- -devletin asgari ücret uygulamaları
- -sendikaların gücü, ücretlerin düşmesini engeller
- -özel sektör firmalarının etkin ücret uygulamaları
- Etkin ücret: Firmaların verimli işçiye yüksek ücret verme politikalarına denir.

- Tüm faktörler ve işsizlik arasında fonksiyonel bir ilişki kurmak mümkündür.
- -işgücü piyasası etkin çalışırsa
- -üretim teknolojisi ve tüketici tercihlerinde önemli değişimler olmazsa
- -mevsimlerin etkisini ortadan kaldıran yeni sektörler olursa
- -iktisadi dalgalanmalar yumuşatılırsa
- -emek mobilitesi artırılırsa
- -ücretler esnekleşirse, istihdam seviyesi yükselir ve işsizlik azalır, vice versa.

İŞSİZLİK ORANI HESABI

- İşsizlik oranı= $(\text{işsiz sayısı} / \text{işgücü}) * 100$
- Türkiye'de işsizlik oranı hesabı:?
- İşsizlik oranı= $(\text{işsiz sayısı} / \text{sivil işgücü arzı}) * 100$
- sivil işgücü arzı: işgücünden asker ve öğrenciler çıktıktan sonra geriye kalan kısımdır.

Göstergeler

Güncel Ekonomik / İstatistik Göstergeleri

ENFLASYON

Enflasyon, bir ülkede fiyatlar genel seviyesinin sürekli olarak yükselmesine denir.

Önemli hususlar şunlardır:

1. Enflasyon, sadece bir veya birkaç malın değil belirli bir mal sepetinde yer alan malların fiyatlarındaki ortalama artışları göstermektedir.
TÜFE ve ÜFE fiyatlar genel seviyesinin göstergeleridir.
2. Bütün malların fiyatlar genel seviyesinin sürekli olarak yükselmesi enflasyondur.
3. Toplam talep ve toplam arz arasındaki dengenin bozulmasıdır.

Enflasyon Çeşitleri

1. Fiyat artış hızına göre;

a. İlimli enflasyon

Sürünen ve sinsi enflasyon olarak da bilinir. Tek rakamlıdır.

b. Aşırı enflasyon

Yüksek veya dörttnala enflasyon da denir. İki veya üç rakamlıdır.

b. Hiperenflasyon

c. Aynı gün içinde veya iki günde fiyatlar genel seviyesi iki katına çıkar.

Nedenlerine göre enflasyon türleri

1. Talep enflasyonu
2. Arz enflasyonu

Talep şoku (Toplam talep > toplam arz)

Arz şoku (Toplam arz > toplam talep)

Enflasyonun etkileri

1. Gelir dağılımına etkisi
2. Tasarruf ve yatırımlara etkisi
3. Ödemeler dengesi ve kaynak dağılımına etkisi
4. Borçluya ve alacaklıya etkisi

Beklenen enflasyon

Ekonominin bugünü ve yarını hakkında yeterli derecede bilgi ve ekonomik göstergeleri okuma kabiliyetine sahip olanlar, enflasyondan kazançlı çıkma yetisine sahiptir.

Çekirdek enflasyon

Enflasyon Hesaplamaları

Enflasyon yıllık hesaplamalarında Gayri safi yurtiçi hasıla deflatörü ve Tüfe kullanılır.

Gayri safi yurtiçi hasıla deflatörü = Cari GSYH/Sabit GSYH

Tüfe ile GSYH deflatörü kıyaslaması

1. Tanımından da hareketle GSYH deflatörü, bir yıllık dönemde bir ekonomide bütün mal ve hizmetlerin fiyatlarını ölçer.

Ancak, TÜFE, kentlerde oturan tüketicilerin satın aldığı mal ve hizmetlerin fiyatlarını ölçmektedir.

2. GSYH deflatörü yurt içi üretilen malların fiyatlarını kapsarken, TÜFE yabancı ülkeler tarafından üretilen malları ülke içinde tüketilen ithal malların fiyatlarını kapsar.

3. GSYH deflatörü Paasche indeksini kullanırken, TÜFE Laspeyres indeksini kullanır.

Philips Eğrisi

Kısa dönem

Uzun dönem

Enflasyon ve istihdam arasındaki ilişki

Göstergeler

Güncel Ekonomik / İstatistik Göstergeleri

Mutlak gelir hipotezi (sonuç)

- Mutlak gelir hipotezinin mte ve ote hakkında bazı tespitleri şunlardır:
- 1. $mte > 0$ ve < 1 'dür. Kullanılabilir gelir değişimleri karşısında sabittir. $Mte < ote$ 'dür.
- 2. ote , kg arttıkça azalır. $Ote > mte$ 'dür.

TÜKETİM BULMACASI (Tüketim fonksiyonu kısa ve uzun dönem)

- Simon Kuznets'e göre, kg arttığında ote değeri düşer.
- Uzun dönemde kg arttığında ote 'nin değeri düşmemekte sabit kalmakta ve mte 'ne eşit olur.
- Tüketim fonksiyonunu kısa dönem ve uzun dönem şeklinde ikiye ayırarak incelemek gerekir.

Tüketim fonksiyonu kısa ve uzun dönem

- Kısa dönem tük. Fon. Göre kg arttıkça ote azalmakta olup ote , mte 'den büyük değerler almaktadır.
- Uzun dönem tük. Fon. Göre, kg arttıkça ote sabit kalmakta ve ote ile mte birbirine eşit olur.
- Simon Kuznets'e göre, uzun dönemde kg artarken ote 'nin düşmemesine veya sabit kalmasına tüketim bulmacası denir.
- tüketim bulmacası, keynes'in mutlak gelir hipotezinin en önemli bulgularından birinin geçersizliğini ortaya koymuştur.

- Keynes'in Mutlak gelir hipotezine göre, kullanılabilir gelir artarken ortalama tüketim eğilimi azalmaktadır.
- Simon Kuznets uzun dönemde kullanılabilir gelir artarken ortalama tüketim eğiliminin düşmeyeceğini göstermiştir.

NİSPİ GELİR HİPOTEZİ

- 1949 yılında Amerikalı iktisatçı James S. Duesenberry tarafından ortaya atılmıştır. Kullanılabilir gelir artarken ortalama tüketim eğiliminin zaman içinde neden düşmediğini göstermek için nispi gelir hipotezini geliştirmiştir.
- Bu hipotez iki şekilde yorumlanmaktadır:
- Tüketiciler tüketim kararlarını sadece kullanılabilire göre vermezler, içinde buldukları sosyal çevrenin tüketim harcamaları ile ilgili davranış kalıplarını da dikkate almaktadır.

NİSPİ GELİR HİPOTEZİ

- Tüketiciler tüketim kararlarını sadece cari kullanılabilir gelirlerine göre değil, kullanılabilir gelirlerinin geçmişte ulaştığı en yüksek değere göre belirler.
- Konjonktür devresinin genişleme ve daralma döneminde, ortalama tüketim eğilimi sabit kalır.
- Mandal veya takoz etkisi; Nispi gelir hipotezine göre kullanılabilir gelir azalmaları karşısında tüketicilerin tasarruflarını çözererek tüketim harcamalarını artırıcı davranışları toplam talep daralmalarının önüne geçerek ekonomide ortaya çıkabilecek bir durgunluğu engelleyecektir.

Mutlak gelir hipotezi ve nispi gelir hipotezi karşılaştırması

- Keynes'in Mutlak gelir hipotezi ve Duesenberry'nin nispi gelir hipotezi, tüketicilerin fayda maksimizasyonunu esas alan mikro ekonomik temellerden yoksun kalmaktadır.
- Bu iki teori, tüketim harcamalarını tüketicilerin psiko-sosyolojik davranış kalıpları ile açıklamaya çalışmaktadır.
- Bu nedenle her iki hipotez de eleştirilmektedir.

(Devam)

Bu iki teori, tüketim harcamalarını tüketicilerin psiko-sosyolojik davranış kalıpları ile açıklamaya çalışmaktadır.

Bu nedenle her iki hipotez de eleştirilmektedir.

Güncel Ekonomik / İstatistik Göstergeleri

ÖMÜR BOYU GELİR HİPOTEZİ

- 1950 yılında Franco Modigliani, Albert Ando ve Richard Brumberg tarafından geliştirilmiştir. Bu hipotez, ileriye dönük tüketim teorileri arasında yer almaktadır. Bu teoride, tüketim harcamalarının belirlenmesinde sadece cari kullanılabilir geliri değil gelecekte beklenen geliri de dikkate almaktadır.
- Bireyler tüketim ve tasarruf kararlarını verirken şunlarını dikkate almaktadır:
- 1. Zamanlararası tüketim seçimi: Tüketicilerin borçlanarak bugünkü kullanılabilir gelirlerini ve tüketim harcamalarını artırma kararlarına veya bugünkü daha fazla tasarruf yaparak gelecekteki kullanılabilir gelirlerini ve tüketim harcamalarını artırma kararlarıdır. Bu hipotez, tüketicilerin zamanlararası tüketim seçiminin altında yatan mantığa dayanır.

ÖMÜR BOYU GELİR HİPOTEZİ

- 2. Ömürleri boyunca elde etmeyi planladıkları ya da umdukları kullanılabilir gelirlerinin toplamıdır.
- C_t : tüketicinin t yılındaki tüketim harcamaları
- Y_t : tüketicinin t yılındaki cari ya da mevcut geliri
- N : tüketicinin umduğu ömrü boyunca çalışmak istediği yıl sayısı
- Y_e : tüketicinin çalışma hayatı boyunca elde etmeyi umduğu ortalama yıllık geliri
- W : tüketicinin sahip olduğu servetin değeri
- M : tüketicinin bırakmak istediği miras değeri
- T : tüketicinin kaç yıl yaşayacağına dair beklentisi

ÖMÜR BOYU GELİR HİPOTEZİ

- Franco Modigliani ve Albert Ando mevcut teoriyi (yukarıdaki) test etmek üzere 1963 yılında Amerikan ekonomisi üzerine bir uygulama yapmıştır. Tüketim harcamalarının cari kullanılabilir emek geliri ve servete dayandığı varsayımı şu regresyon denklemini uygulamıştır.
- $C = cY_d + kW$
- Y_d : cari kullanılabilir emek geliri
- C : cari kullanılabilir emek gelirinden tüketim harcamalarına ayrılan oranı
- W : servet
- k : servetten tüketim harcamalarına ayrılan oran

- Ömür boyu gelir hipotezine göre tüketicilerin umulan ömrü üç döneme ayrılır:
 - gençlik dönemi
 - orta yaş dönemi
 - emeklilik dönemi

ÖMÜR BOYU GELİR HİPOTEZİ

- Kullanılabilir gelir arttığı zaman mutlak gelir hipotezine göre, tüketim harcamaları artma eğilimine girmektedir.
- Ömür boyu gelir hipotezine göre, Kullanılabilir gelirden ortaya çıkan bir artış özellikle orta yaş dönemlerinde büyük ölçüde tasarruflara gitmekte ve küçük bir kısmı tüketim harcamalarına gitmektedir.
- Ömür boyu gelir hipotezi ülkeler arasındaki tasarruf farklılıklarının sebeplerini de ortaya koymaktadır. Ülkeler arasında
 - beklenen hayat sürelerindeki farklılıklar
 - nüfusun yaş yapısındaki farklılıklar
 - sosyal güvenlik sistemindeki farklılıklar
 - miras bırakma eğilimindeki farklılıklar

ÖMÜR BOYU GELİR HİPOTEZİ

- Beklenen hayat süresi uzun, emekli sayısı az, sosyal güvenlik sistemi zayıf, miras bırakma eğilimi fazla ise tasarruf seviyesi yüksektir, vice versa.

SÜREKLİ GELİR HİPOTEZİ

- 1957 yılında Milton Friedman tarafından geliştirilmiştir. Bu hipoteze göre, tüketim harcamalarını belirleyen en önemli faktördür.
- Sürekli gelir, beşeri servet ile diğer fiziki ve finansal servetlerin tüketicilere sağlayacağı ortalama kullanılabilir gelir akımına ilişkin bir beklentidir.
- Beşeri servet: tüketicilerin eğitim, öğretim ve iş tecrübeleri gibi unsurlar ile zenginleştirilmiş emek gücüdür.
- Fiziki servet: tüketicilerin sahip oldukları ev, arazi, otomobil, fabrika ve dayanıklı tüketim malları gibi varlıklardır.
- Finansal servet: tüketicilerin sahip oldukları tahvil ve hisse senetleri
- Sürekli gelir hipotezine göre; beşeri serveti yüksek, fiziki serveti fazla, finansal serveti çok olan tüketicilerin ömürleri boyunca sürekli gelir beklentileri yüksek ve sonuç olarak tüketim harcamaları da fazladır, vice versa.

SÜREKLİ GELİR HİPOTEZİ

- Sürekli gelir hipotezine göre, tüketim fonksiyonu şöyledir:
- $C=kY_p$
- C: tüketim harcamaları
- k: sürekli gelirden yıllık tüketim harcamalarına ayrılan oran
- Y_p : sürekli gelir

(Devam)

İki önemli şu şekildedir:

1. Tüketim harcamalarını belirlemede en önemli etken sürekli gelirdir. Sürekli gelir arttığında tüketim harcamaları artar vice versa.
2. k , uzun dönemde sabittir. c , apc ve k birbirine eşittir ve uzun dönemde sabittir.

Güncel Ekonomik / İstatistik Göstergeleri

YATIRIM HARCAMALARI

YATIRIM HARCAMALARI

- Eksik istihdam seviyesinde dengede olan bir ekonomide yatırım harcamalarındaki değişmenin toplam milli gelir ve istihdam seviyesi üzerindeki etkileri şöyledir:
- Yatırım Harcamaları Çarpan mekanizması ve istihdam seviyesi
Milli gelir (üretim)
- Yatırım Harcamaları, kamu ve özel Yatırım Harcamaları olarak ikiye ayrılır:
- Kamu Yatırım Harcamaları, milli gelir ve faiz seviyelerinden bağımsızdır. Otonom yatırım harcamaları da denir.
- Özel Yatırım Harcamaları, milli gelir ve faiz seviyelerine bağılıdır. Uyarılmış yatırım harcamaları da denir.

Özel Yatırım Harcamalarını inceleyelim. Üç başlık altında ele alınacaktır:

- sabit sermaye yatırımları: ekonominin sermaye stokunu oluşturan makine ve teçhizata yapılan yatırımları kapsar.
- 1. net sabit sermaye yatırımları: Ekonominin mevcut sermaye stokunu arttırmak amacı ile yapılıyorsa net sabit sermaye yatırımları denir. Ekonominin mevcut sermaye stokunu korumak amacı ile yapılıyorsa amortisman yatırımları denir.
- 2. konut yatırımları: Bireylerin ve mülk sahiplerinin yeni konut satın almak amacıyla yaptıkları harcamalardır.
- 3. stok yatırımları: Firmaların sahip oldukları hammadde, ara malı ve nihai mal stoklarına yaptıkları ilavelerdir.

- Üretim düzleştirmesi: Talebin yetersiz olduğu dönemlerde firmanın üretimi kısması ve işçilerini işten çıkarması yerine üretimine belirli bir tempoda devam etmesi ve ürettiği nihai malları stoklaması uygun olur ki firmanın bu politikasına Üretim düzleştirmesi adı verilir.
- Özel sektörün yaptığı net sabit sermaye yatırımları, konut yatırımları ve stok yatırımlarını belirleyen faktörler nelerdir?
- net sabit sermaye yatırımları: Bu yatırımları hangi faktörlerin belirlediği konusunda ki yaklaşımlar şunlardır:
- **1. 1. sermayenin marjinal etkinliği (mec) kriteri (mec-mei yaklaşımı)**:
- Keynes tarafından geliştirilmiştir. Bugünkü değer kriterine dayanır. (Formül bak)
- Yatırım projesinin bugünkü değeri (PV) > 0, yatırım projesinin bugünkü maliyetinden (Ck) büyüktür. Yatırım karlıdır ve firma yatırım yapar.
- Yatırım projesinin bugünkü değeri (PV) < 0, yatırım projesinin bugünkü maliyetinden (Ck) düşüktür. Yatırım karlı değildir ve firma yatırım yapmaz.
- Bugünkü değer kriterine dayanarak, Keynes sermayenin marjinal etkinliği kavramını geliştirmiştir.
- Sermayenin marjinal etkinliği; belirli bir yatırım projesinin yani sermaye malının, proje ömrü içinde beklenen net getirilerinin bugünkü değerini, yatırım projesinin bugünkü maliyetine eşit kılan bir orandır. (Formül bak)

- Özetle, Keynes'in sermayenin marjinal etkinliğine göre, özel sektör firmaları net sabit sermaye yatırımlarını belirlerken cari faiz oranı ile sermayenin marjinal etkinliğini karşılaştırarak karar vermektedir.
- Yatırım sürecinde özel sektör firmaları ikiye ayrılır:
- 1) a grubu firmalar: yatırım kararını verecek yani ne kadar makine-teçhizat satın alacağına karar verecek olan firmalar
- 2) b grubu firmalar: sözkonusu makine-teçhizatı üretecek olan firmalar
- Sonuç olarak;
- Sermayenin marjinal etkinliği (mec); sermaye malının fiyatının sabit olduğu kabul edilerek hesaplanan bir orandır.
- Yatırımların marjinal etkinliği (mei); sermaye malının fiyatındaki artışı dikkate alarak hesaplanan bir büyüklüktür.
- Yatırımların analizinde, bu iki kavramın birlikte alındığı yaklaşıma mec-mei yaklaşımı denir.

- Bu yaklaşıma göre, bir ekonomide özel sektör net sabit sermaye yatırımları üç faktör tarafından belirlenir:
- Cari faiz oranı (R): $mec > R$ ise, yatırım kararı verilir, vice versa. Aralarında ters yönlü bir ilişki söz konusudur.
- Beklenen satış hasılatı (Rn)
- Hayvani içgüdü: Eğer firmalar geleceği belirsiz olarak görüyor ise, cari faiz oranı düşük olsa bile ve mec ne kadar yüksek olsa bile yatırım kararı verilmez.
- **1.2. basit hızlandırıcı modeli**
- Bu modele göre, yatırım harcamalarını belirleyen temel faktör cari faiz oranı değil hasıla seviyesindeki değişimlerdir. (Formül ve işleme bak)
- **1.3. neoklasik yatırım modeli**
- Dale W. Jorgenson tarafından 1960'lı yıllarda geliştirilmiş olup, mikro ekonomik temellere dayanır. Buna göre firma, bir birim net sabit sermaye yatırımlarının firmaya sağlayacağı getiri ile firmaya yükleyeceği maliyeti karşılaştırmaktadır. Bunun sonucunda kar maksimizasyonu imkanlarını araştırmaktadır. net sabit sermaye yatırımının getirisi maliyetinden yüksek ise yatırım kararı verilmektedir, vice versa. Neoklasik yatırım modeli ile firmaların net sabit sermaye yatırımlarını iki aşamada inceleyelim.

- **1.3.1. Firmanın optimal sermaye stokunun belirlenmesi**
- Rekabetçi bir firma ne büyüklükte bir net sabit sermaye yatırımı yapacağını belirlemeden önce optimal sermaye stoku ihtiyacını belirlemektedir. Durum ile ilgili formüle bak.
- Ekonomideki Rekabetçi bir firmanın optimal net sabit sermaye stoku ihtiyacı şunlara bağlıdır:
 - net sabit sermayenin marjinal getirisi
 - sermaye malının fiyatı
 - firmanın ürettiği çıktının fiyatı
 - reel faiz oranı
 - net sabit sermayenin yıpranma oranı

- Bu sayılanlara bağlı olarak,
- net sabit sermayenin marjinal getirisi artarsa
- sermaye malının fiyatı dūşerse
- firmanın ürettiği çıktının fiyatı artarsa
- reel faiz oranı dūşerse
- net sabit sermayenin yıpranma oranı dūşerse net sabit sermaye stoku ihtiyacı artar, vice versa.

- **1.3.2. Firmanın net sabit sermaye yatırımının belirlenmesi**
- Firmanın net sabit sermaye stoku ihtiyacı belirlendikten sonra firmanın yapacağı net sabit sermaye yatırımının büyüklüğü hesaplanmaktadır. Formüle bak.
- Rekabetçi bir firmanın t yılında net sabit sermaye yatırımının büyüklüğü ΔK 'nin büyüklüğüne ve λ oranının büyüklüğüne bağlıdır. Bu oranlar büyüdükçe firmanın net sabit sermaye yatırımı artacaktır, vice versa.
- Neoklasik yatırım modeline göre,
- cari faiz oranı düşünce reel faiz oranı da düşer ve net sabit sermaye yatırımları artar, vice versa.
- Kurumlar vergisi oranı düşünce net sabit sermayenin firmaya getirisi artacağı için net sabit sermaye yatırımları harcamaları artar, vice versa.
- Yatırımlara vergi iadesi uygulaması sermaye malının fiyatını azaltacağı için net sabit sermaye yatırımları artar, vice versa.

- **1.4. Tobin'in q teorisi**
- 1969 yılında James Tobin tarafından geliştirilmiştir. q teorisi, hisse senetleri fiyatları ile net sabit sermaye yatırımları arasında fonksiyonel bir ilişki kurmaktadır. Formüle bak.
- Eğer $q > 1$ ise, firmalar sahip oldukları sermaye stokunu büyütmek ve bu amaçla net sabit sermaye yatırımlarını artırmak isteyecektir, vice versa.
- Tobin'in q teorisine göre,
- cari faiz oranı ile hisse senetlerinin fiyatları arasında ters yönlü bir fonksiyonel ilişki vardır. Faiz oranı artarsa net sabit sermaye yatırımları azalır, vice versa.
- Kurumlar vergisinin düşürülmesi firmaların karlarını hisse senedi değerlerini ve q katsayısının değerini yükseltir ve net sabit sermaye yatırımlarını teşvik etmiş olur.

KONUT YATIRIMLARI

- Bireylerin kendilerinin oturma amaçlı veya kiraya vermek amacı ile yeni konut satın almak için yapılan harcamalardır. Bu noktada, konut satın alan birey konut yatırımı yapıyor demektir.
- Diğer faktörler aynı kalmak şartı ile, konut yatırımları büyüklüğü aşağıdaki sayılanlara bağlıdır:
 - -konutların fiyatı
 - -servet
 - -diğer aktiflerin getirileri
 - -net kira gelirleri
 - -konut kredilerinin faizi

- Konut satın alanlar açısından, konutların fiyatı yükseldikçe konut yatırımları azalır, vice versa.
- Konut inşa edenler açısından, konutların fiyatı yükseldikçe konut yatırımları artar, vice versa.
- Tahvil ve hisse senetlerinin getirisi artarsa, konut yatırımları azalır, vice versa.
- Konut net kira gelirleri artarsa konut yatırımları artar, vice versa.
- Konut kredileri faiz oranı yükselirse konut yatırımları azalır, vice versa.

STOK YATIRIMLARI

- Planlanan stok yatırımları
- Planlanmayan stok yatırımları
- Toplam stok yatırımları= Planlanan stok yatırımları+ Planlanmayan stok yatırımları
- Daralma dönemi
- Genişleme dönemi

Güncel Ekonomik / İstatistik Göstergeleri

PARA VE BANKACILIK

Parayı, mal veya hizmet karşılığında bir ödeme aracı olarak kullanılan bir nesne olarak tarif edebiliriz.

Para; kağıt ve madeni para, banka mevduatından oluşur. Banka mevduatı ise, vadeli ve vadesiz mevduat olarak iki kısma ayrılır.

Paranın fonksiyonları

Paranın;

1. Değişim veya mübadele aracı,
 2. Değer ölçüsü olma,
 3. Değer muhafazası,
 4. Ekonomi politikası aracı
- olmak üzere 4 fonksiyonu bulunur.

Kaydi para

Kaydi para aynı zamanda, banka parası veya mevduat parası diye de adlandırılır.

Para arzı

Türkiye'de TCMB tarafından para arzı tanımlamaları şu şekildedir:

1. $M1 = \text{Dolaşımdaki para} + \text{vadesiz mevduat}$
2. $M2 = M1 + \text{vadeli mevduat}$
3. $M2Y = M2 + \text{Döviz tevdiat hesapları}$
4. $M3 = M2 + \text{Resmi kuruluşların mevduatı} + \text{TCMB'deki diğer mevduatlar}$
5. $M3Y = M3 + \text{Döviz tevdiat hesapları}$

Tanımlar

Dolaşımdaki para

vadesiz mevduat

vadeli mevduat

Döviz tevdiat hesapları

BANKACILIK SİSTEMİ

Türk bankacılık sistemini oluşturan bankalar:

1. TCMB
2. Ticaret Bankaları
3. Kalkınma Bankaları
4. Yatırım Bankaları

TCMB'nin fonksiyonları

1. Ticari bankalara bankerlik yapmak
2. Devlet için bankacılık
3. Para piyasalarını düzenlemek
4. Para arzını kontrol etmek

Kaydi paranın yaratılması

Örnek çözümü

Göstergeler

Güncel Ekonomik / İstatistik Göstergeleri

ULUSLARARASI FİNANS

Dış Ödemeler Dengesi

Ödemeler Dengesi

Ödemeler Dengesi dört ana başlık altında toplanabilir:

1. Cari işlemler hesabı
2. Sermaye ve finans hesapları
3. Rezerv hareketleri
4. Net hata ve noksan

Cari işlemler
Cari işlemler hesabında;
Bir ülkenin
mal ihracat ve ithalatı,
hizmet ihracatı ve ithalatı,
yatırım gelirleri ve giderleri,
cari transferler
yer alır.

hizmet ihracatı ve ithalatı

Hizmetler;

-Taşımacılık

-Turizm

-İnşaat

-Finansal hizmetlerden oluşur.

yatırım gelirleri ve giderleri

Yatırım gelirleri;

- Dış ülkelerdeki doğrudan fiziki sermaye yatırımlarından elde edilen gelirleri,
- Hisse senedi, bono, tahvil gibi portföy yatırımlarından elde edilen gelirleri,

Ticari kredilerden elde edilen gelirlerden oluşur.

cari transferler

Bu transferler ise;

-İşçi gelirleri

-Resmi transferler

Dış ticaret dengesi

Mal ihracatı ile mal ithalatı arasındaki farktır. Aynı zamanda kısaca, ticaret dengesi de denir.

Mal ihracatı ile mal ithalatı arasındaki fark negatif ise, ticaret açığı

Mal ihracatı ile mal ithalatı arasındaki fark pozitif ise, ticaret fazlası sözkonusu olur.

Mal ve hizmetler dengesi, Yatırım gelirleri dengesi
Mal ve hizmet ihracatı ile Mal ve hizmet ithalatı arasındaki farka eşittir.

Yatırım gelirleri ile yatırım giderleri arasındaki fark ise yatırım gelirleri
dengesi adını alır.

Cari işlemler dengesi

Cari işlemler dengesi = Mal ve hizmet dengesi + Yatırım gelirleri dengesi
+ Cari transferler

Eğer Cari işlemler dengesi pozitif ise, cari işlemler fazlası

Eğer Cari işlemler dengesi negatif ise, cari işlemler açığı veya cari açık adı
verilir.

Örneğin; Mal ve hizmet dengesi: -27429, Yatırım gelirleri dengesi:-6661,
Cari transferler: 1687 ise, Cari işlemler dengesi = -32331'dir. Cari açık
sözkonusudur.

Sermaye hesabı

Cari işlemler hesabı ile yakın ilgilidir.

Cari işlemler dengesinde açık var ise, sermaye hesabındaki bir fazlalık ile dengelenir.

Cari işlemler dengesinde fazlalık var ise, sermaye hesabındaki bir açık ile dengelenir.

Sermaye hesabı ana kalemleri;

- Doğrudan fiziki sermaye yatırımları,
- Hisse senedi, bono ve tahvil gibi portföy yatırımları,
- Kredi kullanımı ve borç para ödemeleri (Kısa ve uzun vadeli) 'den oluşur.

Net hata ve noksan

Cari işlemler dengesinde oluşan bir açık, rezervler (altın ve döviz rezervi) ve sermaye hesabındaki bir fazlalık ile kapatılır.

Teoride;

Cari işlemler dengesi + sermaye hareketleri + rezerv hareketleri = 0
olması istenir.

Eğer bu toplam sıfır yerine pozitif veya negatif bir değer çıkarsa, bu fark ödemeler dengesinde **Net hata ve noksan** olarak belirmektedir.

Net hata ve noksan, ödemeler dengesinde denkleştirme görevini görür. Ayrıca, bu değer kayıtlarda kasıtlı veya bilmeden sonucun yanlış yazılması, eksik bilgi veya kaçakçılık gibi kayıt dışı faaliyetlerden oluşabilir.

Rezerv hareketleri

Rezerv hareketleri, bir ülkenin döviz ve altın rezervleri değişmelerini gösterir.

Genel denge = Cari işlemler hesabı + Sermaye ve finans hesapları + Rezerv varlıklar toplamından oluşur. Bu toplama aynı zamanda Ödemeler dengesi adı da verilir.

İSTATİSTİKLER

- Türkiye'nin ödemeler dengesinin ayrıntılı ve analitik sunumu
- Türkiye'nin dış ticaret rakamları (Sektörel dağılım)

Göstergeler

Güncel Ekonomik / İstatistik Göstergeleri

DÖVİZ VE DÖVİZ PİYASASI

Döviz, yabancı ülke paraları ve bu para ile ifade edilen araçlardır.

Döviz kuru ise, yabancı bir ülkenin parasının kendi para cinsinden fiyatı olarak değerlendirilir.

Konvertibl (convertible), bir ülkede dövizin serbestçe alınıp satılma durumudur.

Döviz piyasası, Dövizin alınıp satıldığı ve bir ülke parasının yabancı ülkelerin paraları değiştirilebildiği bir piyasadır.

Çapraz kur, Bir yabancı paranın diğer bir yabancı para cinsinden değerini belirten kura denir.

Döviz talebi

Talep edilen döviz miktarı ile döviz fiyatı (kur) arasındaki ilişkiyi ifade eder.

Bilinen talep eğrisi gibidir. Yani, döviz fiyatı düşerken talep edilen döviz miktarı artar (vice versa).

Döviz talebi, ithal edilecek mal ve hizmetlerin satın alınmasında kullanılabilir. Bu dönemde döviz talebi artabilir.

Döviz arzı

Döviz arzı, dövizin fiyatı (kur) ile arz edilen döviz miktarı arasındaki ilişkiyi ifade eder. Yukarı doğru eğimlidir.

Dövizin fiyatı artarken arz edilen döviz miktarı artar (vice versa).

Dövizin arz edilen miktarının belirlenmesindeki en önemli faktör olarak, ülkenin ihraç edeceği mal ve hizmet miktarıdır.

Döviz fiyatı ucuzlarsa, o ülkenin mal ve hizmetlerinin döviz cinsinden fiyatları artar neticede ülkenin ihracatı azalır. Yani, o ülkenin ihracat döviz miktarları azalacaktır.

Döviz fiyatı artarsa, ihraç malının dolar cinsinden fiyatı düşecek dolayısıyla yabancıların talep edeceği miktar artacak ve neticede mal ihracatından gelecek döviz miktarı artarak dış ticaret dengesine olumlu katkı sağlayacaktır.

Döviz kurunun belirlenmesi

Döviz kuru, döviz arzı ve talebinin birlikte değerlendirilmesi ile belirlenir.

Şekil eklenecek

Döviz kuru değişmeleri

Dövizin değer kazanması; döviz kurundaki bir artışı ifade eder.

Dövizin değer kaybetmesi; döviz kurundaki bir azalışı ifade eder.

Devalüasyon; Devlet tarafından döviz kuru kontrol ediliyorsa o zaman dövizin fiyatında bir artış çıkacaktır.

Revalüasyon; Dövizin fiyatındaki bir azalmayı ifade eder.

Döviz talebindeki değişmeler

Döviz talebindeki bir artış döviz talep eğrisini sağa doğru kaydırır.

Döviz talebindeki değişmelere neden olan etkenler;

1. Döviz kuru beklentileri
2. Dış borç ödeme ve devletin döviz talebi
3. Yabancı ülkelerdeki enflasyon oranı ve o ülkedeki enflasyon oranı
4. Gayri safi yurt içi hasıladaki değişmeler

Döviz arzında değişmeler

Döviz arzındaki bir artış döviz arz eğrisinin sağa kaymasına neden olurken tersi durumda sola kaymasına neden olacaktır.

Döviz arzındaki değişmelere neden olan etkenler;

1. Döviz kuru beklentileri
2. Dış borç ödeme ve devletin döviz talebi
3. Yabancı ülkelerdeki enflasyon oranı ve o ülkedeki enflasyon oranı
4. İhracat yapılan ülkelerin Gayri safi yurt içi hasılasındaki değişmeler
5. Reel faiz oranı (Yabancı ülkelerdeki Reel faiz oranı ve o ülkedeki Reel faiz oranı)

Reel döviz kuru

Döviz kuru ile dış ticaret arasında çok önemli bir ilişki mevcuttur.

-Nominal döviz kuru

-Reel döviz kuru

Göstergeler

Güncel Ekonomik / İstatistik Göstergeleri